ખુને નાહક.

આખા નાટક

ગાયન ભાષન સાથે.

મુનશી મહદીહસન "અહસન" ની કલમથી
રચાયલો

પ્રગટ કરનાર

શા. એચ. એસ. હરી એન્ડ કો. બુકસેલર્સ.

ઠી. ૩૯૯ ફાકલેન્ડ, ખેતવાડી, બોમ્બે થીએટર.

પોસ્ટ નં. ૪—મુંબઈ.

AHMEDABAD.

'એંગ્લો વર્નાક્યુલર પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં છાપ્યું.'

સંવત ૧૯૬૬—સને ૧૯૧૦

કિંમત રૂ. ૦—૮—૦

બનામે ખુદા

ખુને નાહક.

આખા નાટક ગાયન ભાષણુ સાથે.

મુન્શી મ્હેદીહસન "અહસન" ની
કલમથી રચાયેલો.

છપાવનાર
શા. એચ. એસ. હરી એન્ડ કો.
બુકસેલર્સ એન્ડ પબ્લીશર્સ.
ઠી. ૩૫૫ ફાકલેન્ડરોડ, ખેતવાડી, બામ્બે થીએટર
પોસ્ટ નંબર ૪—મુંબાઈ.

AHMEDABAD.
એંગ્લો વર્નાક્યુલર પ્રિંટીંગ પ્રેસમાં છાપ્યો.
સંવત ૧૯૬૬ સને ૧૯૧૦

કીંમત આઠ આને

બનામે ખુદા.

તખ્તએ નાટક.

ફરરૂખ—દમીશ્કકા બાદશાહ. જહાંગીરકા ચચા.

જહાંગીર—આલમગીરકા શહેજાદા, વારીસે તખ્ત.

રૂહ—જહાંગીરકે મરહૂમ બાપ આલમગીરકી રૂહ.

હુમાયું—વઝીર

નાસીર—હુમાયુંકા બેટા.

ફરામુર્જ—એક અમીર.

અખ્તર—જહાંગીરકા દોસ્ત.

અનવર—અખ્તરકા ભાઈ.

મનસુર—ફરામુર્જકા બેટા. મહેરબાનુંકા આશીક.

સલમાન—જહાંગીરકા નોકર.

મોહુરૂન્નીસાં—જહાંગીરકી માં. પાછળથી ચચી.

મહેરબાનું—હુમાયુંકી લડકી. જહાંગીરકી માશુકા.

રેહાના—મહેરબાનુંકી સહેલી. અનવરકી માશુકા.

ફરજાના—મહેરબાનુંકી સહેલી.

ચોબદાર, મીપાંજી, નકલીભુત, નાટકવાલે, સહેલીયાં બાંદીયાં વગયરા વગયરા.

સ્થલ—દમીશ્ક.

બનામે ખુદા.

ખુને નાહક.

બાબ પહેલા.

પરદા પહેલા. મહેલ.

સહેલીઓંકા ગાતે હુવે આના.

ગાના—દાવર દાદાર કાદીર સત્તાર દાતા આલા ખેમાર હૈ.
ગફ્ફાર હૈ, જબ્બાર હૈ, એ તોરી ગુલકારી યે વારી બલ્હારી—દાવર
આલમયે સરદારી, કાબમકી કીરતારી તાપર વારી
પતીત તારે લાખોં, રખ શરમ ધરમ રાખો, બીનતી તોરી
હાં કરત મીલ નર નર નારી—દાવર.

ગત્ત—ગાના.

ગાના સહેલીઆં—નાચેં ગાયેં નારી પ્યારી ચલો બારી બારી જાએં,
હમ જાયેં બલહારી પીયારી ચલો બારી બારી જાએં,
બાગમે હએ ફુલ ખીલે પીયારી મેવારી
હરસું હૈ બાદે બહારી કે ધુમ ધુમ દેખે ગુલોંકી શાન.
સૈરે ચમન ગુલ ગુલશન હય સુહાના લાલા.
ગુલ લાલા મતવાલા હૈ મતવાલા.—નાચેં

(સહેલીઓંકા જાના)

મલેકા—હીસ્સએઐશ મુજે ચર્ખને ઇમદાદ કીયા,
સુરતે સરવ ચમન રંજસે આઝાદ કીયા.
ફરોખ—ઇશક ઔર હુસ્નકો જીસ રોજસે ઇજાદ કીયે
મુજકો દીવાના કીયા તુજકો પરીઝાદ કીયા
ગાના—જાની સુનતોહો બીના જીના ખુશ લાગેના,
[illegible]લ પડેના ચયન મીલેના પરેશાની.
હેરાની એખ્યાની હૈકાની સીતમ રાની—સુનતે હો
કીયા ધન જાના તુજપર તનમનકો વારવારના.
હરબારી દીલદારી કરકર જાની સીમતન.
હરદમ જર સર દરત નજર બીન બન્દગાન

(ગાના)

મલકા—મોહે નારે જીશાન તુ બન બન ઐજાન.
સુલતા બન્કે મોરા રજના તનમનકા પીયારા જાની
વારૂ તુજપે સભી જાની.
શુક્રાના શુક્રાના માન જાન કુરબાન શાન
ધીઆનમેં ધરના સુખ કરના જાવે હાની;
જાના મીલકર શાદી ગાના—મોહે નારે,

જવાની.—ઐ મેરે પીયારે દીલબર ફરરૂખ દીલાવર, જીસ રોજસે ગેરે અગલે શોહર યાને આપકે હકીકી બાપ ફીરૂઉ કબજ હુઇ ઉસી દીનસે અપની શાખે તમન્ના સર સબજ હુઇ શાહા મરહુમ કો કીસી તદબીરસે કબ્રમે ગીલાફ કીયા ઉસ કાંટેસે અપના રાસ્તા સાફ કીયા. મરહુમ કે ઇન્તેકાલે કોદો માહકી મુદ્દતભી ન ગુજરને પાઇ. કે મૈને શાદી રચાઇ ખુશી મનાઇ, ગો ય્હે કામ મેરે હાથસે અચ્છા ન હુવા, પર અપને અરમાનપર નજર કરતી હું તો એસે ખુનસે હરગીજ નહી ડરતી હું. (શએર)
રહી ન કોઇ જમાનેકી આરજુ મુઝકો.
કે મેરે ચાહને વાલે મીલા હે તું મુઝકો.

ફરરૂખ—અય નાજનીં મહેજબી ય્હે આપકા ફરમાના દુરસ્ત હે, લેકીન ઇસ તશવીશમે અક્લ યું સુસ્ત હે, કે શાહજાદા જહાંગીર વારીસ તખ્તો સરીર હે, અગર ઉસને અપને બાપકા મરનભા પાયા, ઔર ય્હે તખ્તો તાજ ઉસ્કે કબજેમે આયા તો ?

શએર—નહી મુજકો ઉમીદ રહી દુન્યામે જીનેકી,
નીકાલેગા વો સીનેસે ખલીશ હરવખ્ત કીનેકી.
કુતરતો જબ હો હમારી જીન્દ ગાનીકે લીયે,
એશ પુરા હો ઓહીયા નવ જવાનીકે લીયે.
જીરતરા શાદી હમારી હો ગઇ એ કીસો કાલ,
તખ્તપર બેઠું મેં યુંહી હુકમ રાનીકે લીયે,
તબતો હમ બે ખટકે બેઠે ઐયશ કરને કે લીયે,
રાતો દીન હો બજમ મુઝ જમશેદ સાનીકે લીયે.

મલકા—અય શાહેર ઢીલું ઇસ કદર ઘબરાતે હો ડરે જાસે

હો મૈ ઇસ કામકે લીયે એક બડે મુદ્દબ્બર શખ્સ સે વાયદા લુંગી ઉસકો અપને બસ્મે કર લુંગી.

ફરોખ—વો કોન ?

મલકા—હુમાયું વજીર મુદ્દબ્બીર મુશીર કો બુલાતી હું ઔર ઉસકે જરીયેસે વ્હેકામ મુશ્કીલ આસાન કરાતી હું. વો હુમાયું સામનેસે આતા હૈ અબ આપ તશરીફ લે જાઇએ, મૈ કોઇ તમહીદ ઉઠાકે ઇજહારે હાલ કરૂં બાતકા સવાલ કરૂં.

હુમાયું—આદાબ અર્જ જનાબ મખદુમાં.

મલ્કા—અય મેર ખુવાહ હુમાયું રીયાસ્ત કે બુનીયાદ બદી સીફાત કહો તુમારા કીયા હાલ હૈ, મેરી શાદીકી બાતસે યાને મરહુમકી વફાતસેં રીયાયાકા કૈસા ખીયાલ હૈ ?

હુમાયુન—હુજુર બાદશાહ આદીલકા ગમ, અભી બરસોં દીલસે નીકલના મુહાલ હૈ, હર શખ્સ મુબતીલાયે રંજોમલાલ હૈ.

મલ્કા—હાં મરહુમકા ગમતો, અલીઉલ અમુમ હૈ, હર શખ્સ મગમુમ હૈ લેકીન સલ્તનતકા કોઇ ઇન્તિજામ ચાહીયે લાકલામ.

હુમાયુન—વ્હે ઠીક બેસુદ હૈ, શાહજાદા જહાંગીર વારીસે સલ્તનત મૌજુદ હૈ, છોટીસી ઉમ્રમે હીમ્મત જુરઅત ઇફ્ફો કમાલ જહાનત, મતાનત મે, યગાનએ જમાના હૈ. કાબીલે જુલુસ તખ્તે શહાના હૈ.

મલ્કા—હાં, હાં, ખુદા રખ્ખે સાહેબે શૌકતો શાન હૈ, કાબીલે ફૌજે નીશાન હૈ, મગર ફીરબી નાદાન હૈ. અદાલત હુકુમરાની હુકુમતે જહાબાની વ્હે ઉસકા આબાઇ પેશા હએ, મગર ઉમ્રસે અંદેશા હએ, અગર સલતનકા વારીસ કોઇ ચહેરયાર બુરદબાર હોતો કાબીલે એતેબાર હો.

હુમાયુન—હુજુરને કીયા ઇરશાદ ફરમાયા ! વ્હે ઠીક મેરી સમઝમે નહીં આયા, જાહાંગીરકે સીવા. ઔર કૌન સુલાહશઆર હય? જો ઇસ તખ્તો તાજકા હકદાર હૈ.

મલ્કા—અગર મુજસે મીલતા હુવા તુમારાબી ખયાલ હોતો ફીલહાલ ફરોખહી ઇસ તખતે સલ્તનપર આમાદાએ કાર હો, કયું કે વો જહાંગીરસે હરએક બાતમે જીઆદા હૈ, કહો તુમારા કીયા ઇરાદા હૈ ?

હુમાયુન—અસ્તગફીરૂલા મૈ એસી બેહુદી તકરીરકા જવા-

ખ દેના નહી ચાહાતાહુ, શુજાઅત, સખાવત, લીઆકત, મતાનીયત, સીરત સુરત, કીસચીજમે જહાંગીરકે મુકાબીલમે હૈ, ઇસ ખીયાલકો દીલસે નીકાલીએ, ઇસજીકરકો ખાક ડાલીએ

શેઅર—જમીકે ગઈ પહોંચે તાઆ અફલાક,
ચેનીસ્બત ખાકરા બાઆલ્મે પાક.

મલ્કા—નહી મેરી સલાહ હૈ જો દરખ્વાસ્ત મનજુર હો.

હુમાયુન—હરગીજ ઐસા નહી હો સક્તા, ઉમરાએ સલ્તનતમે કુચ્છ આપકી સ્લાહકા કામ નહી, હરગીજ યેહ બાત પસન્દ ખાસોઆમ નહી.

મલ્કા—તો કયા તુમ મેરી રાએમે શરીક નહી?

હુમાયુન—નહી જનાબ, યેહ રાએ ઠીક નહી.

મલ્કા—હુમાયુન મૈં તુમસે ફીર ભી કહેતી હું કે તુમ મેરે અરમાનોંપે ખાક ન ડાલો.

હુમાયુન—યેહ કૈસી હક તલફી હૈ, કે જવાન બેટા મહેરૂમ રહે જાએ, ઔર એક ગૈર શખ્સ સલ્તનતકા વારીસ કહાયે, નહી જનાબ ઐસા નહી હો સકતા હૈ.

મલ્કા—અફસોસ હુમાયુન મએને તુજકો અપના હમદમ જાનીસાર, ગમગુસાર સમજકે સબ રાજ સુનાયા, મગર હાયે તુજકો કુચ્છ ખીઆલ ન આયા.

હુમાયુન—શહેજાદે જહાંગીરકે હુસ્નો જમાલ, ઇલ્મો કમાલકા, હર શખ્સ બન્દએ બે દામ હૈ, રીયાયા, બરાયા, ફોજ લશ્કર માનન્દે ગુલામ હૈ, ઐસે મૌકેપે મેરી કોશીશ ખીઆલે ખામ હૈ.

મલ્કા—યેહ યું રાસ્તેપે નહી આયેગા, અબ કોઇ ઔર દાનાઇકા જાલ બીછાવું, ઇસકો દામમે લાવું, કયા તુમ ભુલ ગયે ઇશક મીજાજ જહાંગીર તુમારે નંગો નામોશ મે રખના ડાલના ચાહતા હૈ અગર વો તખ્તો સલ્તનત પાકર આજાદહો ગયા તો તુમારી લડકી મહેરબાનોકા દામને ઇસ્મત ખરાબ હોગા.

હુમાયુ—મગર યેહભીતો ફરમાઇએ કે મૈ વાબરતાને સલ્તનત કે ખીઆલાતકો કીયું કર મીટા સકતા હું, રીયાયા કો કીયુંકર કાયુમેલા સકતા હું, અગર રીયાયા સુન પાએગી, કે હકદાર વારીસ જહાંગીર કે બદલે ઉસકે ચચાકો તખ્તો તાજમીલતા હૈ તો જરૂર કુછ ન કુછ ફિસાદ ઉઠાએગી.

મલ્કા—હુમાયુન તુમારી અકલકે સામને ફલાતુ એકતીરફે દખીસ્તાં હે, બુકરાત એક બેવકુફ નાદાન હે, અગર મૈ અપની મુરાદ પાવુંગી, તો તુમકો ખીરાજે સલ્તનતકા હકદાર ઠેરાવુંગી બાદશાહસે કહેકે બહોત ઇનામ દીલાવુંગી.

હુમાયુન—ઔર અગર યહે અમર દુસવાર હે મગર હીમ્મત દરકાર હે.

મલ્કા—શાબાશ મગર જહાંગીર કે દીલકો હાતમે કર લેના વો તુમારા કામ હે.

હુમાયુન—આપ ઇતમેનાન રખીએ ઇનશા અલ્લા વો દામે મક્ર મેં લાતા હું, દુશ્મનકો દોસ્ત બનાતા હું, અચ્છા લીજીએ ખુદા હાફીજ.

મલ્કા—તો અબ યહે અમરભી હે વાજીબ કે રીયાસતમે ફરેખ કે નામકા ડંકા કીયા જાએ, હર શહેર કુચવો બાજારમે ઢન્ડોરા ફેરા જાએ, ઔર ફરેખકે નામકા સીક્કા જારી કીયા જાએ, ઇસ ઇન્તેજામમે કુચ્છ ફરક ન આવે.

હુમાયુન—અચ્છા તો મૈ જાતા હું ઔર આપકા હુકમ બજાલાતા હું. (સબ જાતેહય ઝહાંગીર આતા હએ)

જહાંગીર—ઉફ! અય દુનીઆ મક્કાર, તુજપે ખુદાકી માર. તુવો જામહે જો બાદએ ફીસ્કો ફીજુરસે ભરા હે તુ વોહચમન હય જો હવાએ ફરેબ સે હરા હય.
હે કોઇ ચીજ કે મીસ્સે નામ હે ઉસકા, લોગકીસ ચીજકો દુનીયામે વફા કહેતે હે મલેકા અકદકરે બાદ વફાતે સુલતાન, યહે એ હયાઇ નહી ફીર ઐસે કયા કહેતે હે. અફસોસ! મેરે બાપકી મોતકો કુચ્છ મુદતબી ગુજરને ન પાઇ, કે શાદીયા રચાઇ ખુશીયા મનાઇ. ઔર વોભી મેરે બાપકા ભાઇ, અબ ઔરત ના સજાઇ, તુજે યહે સુરત કયું પસંદ આઇ, જીન હાથોકા વરમભી ઉતરને ન પાયા, કે ઉસ્પર મેહેન્દીકા રંગ ચઢાયા કહાં વોહ સુલતાને આદીલ કહાં યહે શૈતાને નાકાબીલ, કહાનુર કહાંનાર. કહાં ફુલ, કહાં ખાર, નુરકા તૌર નારમે પાયા, જુરકા જોર જારમે પાયા. અગર મેરે પીદરકા ઇન્તેકાલ ન હોતા, તો હરગીજ યહે વખાલ નહેતા.
અખ્તાર એ શહાજાદે બુલન્દ ઇરાદે સબ્રકીજીએ, ઇસ્તકલાલ કે હાતસે નદીજીએ

જહાંગીર—એ બાઇ, સમઝકર, યા સામાને ક્યા કરે?
આદીલ બાપ કબ્રમે સોયે, ઔર જહાંગી ઇતનાભી ન રોયે.

શઅેર—ગમા ગુલ હો ઔર પરવાનેકો ગમ પૈદા ન હો.
બાગહો તારાજ ઔર બુલબુલકો અલ્મ પૈદા ન હો.

અખ્તર—વાકંઇ યેહ અમર ના ગુજીર હૈ બે તદબીર હૈ.
નહી યેહ મરજ લાદવા દવાકે લીયે,
ફના બકાકે લીયે હૈ કજા કજાકે લિયે.

જહાંગીર—મુજેભી ઉસ અંધેરી ગોરમે જાનેદો, જહાં મેરી બાપકી આવાજ કાનમે આતી હૈ, આલમે ફાનીસે તબીઅત ઘબરાતી હૈ.

શઅેર.

ઉઠેગે અબ ન જુલ્મો સીતમ આસ્માનકે.
હમભી લ્હદમે સોયેંગે ચાદરકો તાનકે.

અખ્તર—બાઇ યેહ રોના બે ફાયદા હૈ,
ખુદા જાને યેહ દુનીયા નાજગાંહે જલવગર કીસકી.
હજારાં ઉડ ગયે રૌનક બાકી હએ વો મજલીસકી.

જહાંગીર—પીઆરે અખ્તર કમબખ્ત કજાભી એક હુસ્નપરસ્ત હૈ
જો ઐસે જવાને રઅેનાકો ગલેસે લગાયે હૈ,
ખાંકભી મોહીબે જમાલ હૈ, જો ઐસે વરાદ.ર શખ્સકો અપને
પહેલુંમે સુલાયા હૈ, કયા ઇસ જમીમે મુજસે નહી ફોજાર
કી જગહ બાકી નહી? કયા મૌતકે ફરીસ્તેકો મુજસે
નામુરાદ કીમુસ્તાકી બાકી નહી? મરનેકે બાદ મેરા ઠીકાના
કહીં નહી, મીલ્નેકી આસમાનસે દો ગજ જમી નહી.

અખતર—હાએ કયસા જલ્દ યેહ મીટીકા ઘરોદા બીગડા —
મૌતકા કુચ્છ ન ગયા ખેલ હમારા બીગડા
સબ્રા એ નૌજવાન સબ્ર! સબ્ર એ આલીશાન સબ્ર!

જહાંગીર—હાયો દીલકો કીયા સબ્ર હો જબ સબ્રકા ચારાહી નહી.
સબ્ર તકદીરમે ખાલીકને ઉતારાહી નહી.

હાં, વોહ સામનેસે હુમાયુન વજીર આતા હૈ બાઇ તુમ જરા ટલ જાવો દેખોતો વો કયા રંગ લાતા હૈ. શાયેદ યેહ કમબખ્તભી ઉનસે મીલા હુવા નજર આતા હૈ. (અખતર જાતા હૈ)

હુમાયુન—અએ શહેનશાહે આલી મુકામ,
તસ્લીમ કરતા હે એ ગુલામ,
જહાંગીર—સલામ સલામ વાલેકુમ સલામ।
હુમાયુ—મીજાજ કેસા હે !
જહાંગીર—અલહમ દોલીલ્લા.
હુમાયુન—જરદ રૂખ હે, યાસ હે ચહેરેપે કુચ્છ છાઇ હુઈ,
હે તબીઅત કીસલીયે ઇસ તરેહ ઘબરાઇ હુઇ.
જહાંગીર—મુજકો આજાતી બુજુરગોંકી કજા આઇ હુઈ,
જીન્કે મરનેસે મેરી દુન્યાગે રૂસવાઇ હુઇ
ક્યમેલી સાથ લે જાવુંગા અપના ઇન્તીરાબ.
બાદ મુર્દનભી ફીરેગી રૂહ ઘબરાઇ હુઇ.

હુમાયુ—કીયું ઇસકદર રંજો અલમકા જોશ હે, જો એશ શાદી ફરામોશ હે.

જહાંગીર—ઊફ!! શાદીકા નામ લેકે તુમને મેરે દીલકા ઘાવ તાજા કર દીયા, જખ્મોમે નમક ભર દીયા, આહ! શાદીતો ઉનહીકો મુબારક હો જીન્હોંને એક શાદી કે બાદ દુસરે શાદીકા અરમાન કીયા ઔર મેરી બરબાદીકા સામાન કીયા.

હુમાયુ—જીહાં એ રીકા મેરી સમજમે આયા. મગર હુજુર આપકે વાલીદા સાહેબકી ખીયાલ હે દુર, વો દુસરી શાદી કરનેકે હુઇ મજબુર મગર કીસકે વાસ્તે. આપહીકી બહેતરીકે વાસ્તે ન કે અપને ખુશતરી વતન પરવરી કે વાસ્તે આપકે વાલીદ મજીદકા ઇન્તેકાલ હો ચુકા, અબ આપકે સરપર કોઇ બુજુરગ સર પરસ્ત ન રહા. ગોકે આપ માશાઅલા અકલો તમીજમે કામીલ હે, મગર ઉનોજ તખ્તો તાજકે નાકાબીલ હે. લીહાજા ઉનોને આપકે ચચાસે અકદ કીયા કે જબતક આપ સીનવો તમીજકો ન પહોચેં વોહ આપકી તરબીઅતભી કરે, ઔર ઇન્તેજામે સલતનતભી કરે રહે અગર કીસી તરહ ખીલાફ નહી.

જહાંગીર—બેશક કુચ્છ ઇખતીલાફ નહી, જીરતરહ મેરી માકો અકદકા ઇખતીયાર થા, ઉસી તરહ મેરા ચચા ઇસ તખ્તો તાજકા હકદાર થા, કીયું આપભી તો ઇસ રાયેમે મશીર હે ? બડે મરતબા પાને વાલે વજીર હે.

(શએર)

થુકેગા ધશ ચાલો ચલનપે જમાના કીયા,
મરદુમ દમ અદમકો ન હોગા રવાના કીયા.

હુમાયુન—તો કીયા હુજુરકે હકતલ્ફીકા બાયસ મૈ હું.

જહાંગીર—જી નહી જીસને આદમકો ખુલ્દસે નીકાલા, ઔર હ. મારે ઐશમે ખલ્લડાલા.

હુમાયુ—યેહે આપ કીયા ફરમાતે હો ગોયા મુજકો શૈતાન બનાતે હો.

જહાંગીર—બનાનેવાલા સબકા હક તાલા હૈ,

શએર.

સીરત હર જાત મે ઉસને અતાકી,
બશરને અપને જાનીબસે ખતાકી.

હુમાયુન—અગર યેહેભીતો ફરમાઇએ કે આપ અધેરી રાત- મેં કહા જાતે હએ ?

જહાંગીર—મેરે નજદીક શબે માહ હૈ, નમેરા દીલ મૈલા હૈ ન મેરા કલબ સીયાહ હૈ, કોર ચશ્મોં કો ઉનકે ગુનાહોં કી તારીકી જહેનનુમકે ગારમે ગીરાતી હૈ. ઔર હમારે દીલકી રોશની હમકો નેકીકા રાસ્તા દીખાતી હૈ.

હુમાયુન—આપ યેહે કીયા ફરમાતે હૈ ?

જહાંગીર—બાદશાહે આદીલકી વફાતસે મેરા કલેજા કોઇ મલ્તા હૈ ખુદા જાને મુંસે કીયા કહેના ચહાતા હું, ઔર જબાંસે કયાનીકલ્તા હૈ.

હુમાયુન—અબ આપ દીલકો ઠેરાઇએ, ઇસ તરેહ ન ઘબરાઇએ.

જહાંગીર—ખએર અબ આપ જાઇએ, ઔર ખુશામદ કર કર અપને નએ બાદશાહકા દીલ બેહેલાઇએ.

હુમાયુન—અચ્છા તો મૈ અબ રૂખસત હોતા હું.

જહાંગીર—બહોત ખુબ ! જાઇએ આપકા બહોત વકત ખરાબ- હુવા. (જાના) અય કોરે નમક ! કયા, જહાંગીરકી આંખે તુજે રાહતસે દેખ સકતી હૈ, આહ ! કીયું ઘબરાતા હૈ, વોભી વકત આજાતા હૈ,

જહાંગીર ગાના—ચકમા ચલ્તા છલ્ના જલ્તા,

મુજકો યેહે કીયા દીલમે સમજા,
ચીંકના ફીરના ફુટના દમકા,
પીયાલા હગો ચે ચમકા.

તેગ મારૂ ખનનનનનનન—જાન જાએ સનનનન.

બનકે સુર ! ફુંકે મુગ્ગા—સાથાં હોવે વહીં જમકા. (જાના)

બાબ પહેલા.

પડદા દુસરા **મહેલ.**

(મહરબાનું વ સહેલીયોંકા આના.)

મહેરબાનો [ગાના]—અલબેલેસે કહેનારે સનદેસા મોરા,
કાહે બીસારે ઐ પીઆરે મોહે આરે આરે તોરી હમઆસ નીહારે.
કરો કુચ્છ ધીયાન લગે બીરહબાન હય જાનપે આન બનીરે,
દીન રતીયાં પ્હાં દીન રતીયાં રક્ત બહે અંખીયાં
આગ હય છતીયા લગતયાં ન ભાવત કોઉકી બતીયાં
અબતો સજન દીખલાદે દરશન—હાંરે.
સુલગત તનમન તજે હમ અનધન.

સહેલી [ગાના]—માન બચન રાજ દુલારી મોરી,
જીયાન ખોરી થોરી મત હોરી;

મહેર—જાવો જાવો મન ન દુખાવો જાવો

સહેલી—દીલ ન દુખાવો નીત સુખ તુમ ઉઠાવો મનકી મુરાદે પાવો

મહેર—જાવો જાવો કુઢાવો ન મન મોરા સમજાવો—માન બચન.

જબાંની રીહાના—અફસોસ પીઆરી દાશકકી એકરારી ફુ-
રતકે ખાકમે મીલાતી હે દીલમે સોઝીસ ઉસ્તખ્વાંમે આગલગાતી હૈ.
ન રખો શોલા જન યુ નાલએ ગમનાક સીનેમે,
ન જલ જાએ કહી પીયારી દીલે ગમ નાક સીનેમે;

મહેર—જલાયાં તક તપે ગમ સે દીલે ગમનાક સીનેમે
અગર હુડે કોઇ દીલમે તો પાવે ખાક સીનેમે.

ગાના.

સખી કૈસે દુખ સહા જાએ, બીન પીઆ જીઆ કલ ન પાએ,
જાગે સીસ્ક સીસ્ક જીયા હાગે.
જીઆરા અન્જાન કો બીછોસે પીછાન પડી,
દુખસે મીલાપ ભયો સુખ બન ગયો બૈરી.

સહેલી—હોવે દરસ તો હે પ્રાનકા, કાહે સુંદરી અધીરી ભઇ

મહેર—સખી કૈસે ધરે મનધીર, દરસન બીન જહાંગીરકે

સહેલી—ધીર ધીર, અધીરી, ધીર

મહેર—પીરદે ગયો જહાંગીર સંગ લે ગયો મોરા પીર ફક. ક્યાં હાયે, કહા બસું જાએ, કૈસે ચએન આએ જીયા મુરત જાએ.

મહેર—હાયે મૈ કયા કરૂ દીલે નાશાદ કો આરામ પહેલુમે નહી આતા, કરૂ મૈ કીયા વોજાલીમ મેરે હાથુમે નહી આતા.

ફરેજાના—પીઆરી બાનો અબતો આપને ખીઆલ કીયા કે શહેજાદે જહાંગીરકા મીજાજ કુચ્છ ઔર હે, દીવાનોસા તૌર હે. પહેલે તો આપહી કે નામપે મરતે થે, વફાકા દમ ભરતેથે અબતો કુચ્છ આપકી પરવાહી નહી.

મહેર –એ હમદમ ખુદાકી કસમ ઇસી બાતકા હે મુજકોભી ગમ કે ઉસ દગાબાજ બે મુરવ્વતને તોતે કી તરહ આંખ ફેરી, ઇસમે કીયા ખતા મેરી?

રેહેના—મગર મૈ સમજતી હું કે બાદશાકી મૌતસે વ્હે પેંચ પડ ગયા હય જો શહેજાદે સાહેબકા મીજાજ બીલકુલ બીગડ ગયા હે, અય લીજીએ વહી આતે હૈં. ગાના.

સબ—(ગાના) આજ તોરા સૈયા મન્દરવાપે અહીયે પીયારી
બાગ જાએ સુહાગ રાગ ગૈહે.

મહેર—બારબાર હો નીસાર જાન દુંગી વાર વાર.

સબ—ફીર હમ કોતુમ જાવોગી ભુલ, તુમ બનકે ગુલ,
જાવોગી ફુલ વાહાવા વાહવા, એ લાગ ફાગ લૈહે.

(જહાંગીરકા આના.)

મહેર—કીયુ મેરી જાન મીજાજ કૈસા હૈ?

જહાંગીર –જૈસા તુમ દેખતીહો વૈસા હે.

મહેર—ઇસ ઇનતેશારકા કુચ્છ માજરા કહોતો સહી?
મીજાજ કૈસા હુએ એ દીલરૂબા કહોતો સહી.

જહાંગીર—વ્હે લોગ હો ગએ બેવફા કીયું કહોતો સહી?
વ્હે કીયું જમાનેકી બદલી હવા કહોતો સહી?

મહેર—વ્હેતો ખુદ મૈ પુછતીહું કે ઇસ બેવફા ઔર બે મુરવ્વ-
તીકા સબબ કયા હૈ?

જહાંગીર—વ્હેતો મુજકો માલુમ નહી કે દગાબાજ ઔરતોં
કા મતલબ કયા હૈ.

મહેર—ઔરતેં દગાબાજ?

જહાંગીર—દગાબાજ, જાલસાજ, મક્કાર, જફાકાર.

મહેર—ફીર ફરમાઇએ?
જહાંગીર—જીયાદા ન શરમાઇએ.
મહેર—કીયા મૈ ઐસી?
જહાંગીર—કોઈ હોગી ઐસી તૈસી.
મહેર—આપ બડી બેમુરવ્વતીસે જબાન ખોલતે હૈ.
જહાંગીર—દે ગમે એક ચાવલ ટટોલતે હૈ.
મહેર—પીઆરે જહાંગીર યહે કૈસી બાત,
જહાંગીર—જહાંગીરકે બદલે મેરા નામ દીલગીર રખો.
મહેર—નહી, નહી.
જહાંગીર—યા મુસીબતકા અસીર રખો, યા ફકીર રખો.
મહેર—આપકે દુશ્મન ઐસે હો.
જહાંગીર—મેરે દુશમન તો તખ્તો તાજકે માલીક હુવે.
મહેર—ઓહો યહે કીનાયા અબ મેરી સમઝમે આયા
મગર મેરા કુસુર ?
જહાંગીર—ખીલાફે દસ્તુર.
મહેર—કીયા ઐસા ઇરાદા.
જહાંગીર—કુચ્છ ઇસસેભી જીયાદા.
મહેર—કૌન વાયદા કરકે થા મુજસે વફાકા ફીર ગયા ?
જહાંગીર—કીસકે દીલપે ખંજરે ખુરરાં જફાકા ફીર ગયા ?
મહેર—જુલ્મ યહે જીસને કીયા વો કૌન થા?
જહાંગીર—દાગ, યહે જીસ્ને દીયા વો કૌન થા ?
મહેર—અફસોસ સરકારકી તબીયત ઇસ કદર ફીર ગઇ,
જો મએ નજરોસે ગીર ગઇ,

રૂબાઇ.

કીયા કરે ચાહાને વાલોકા ભરોસા કોઇ,
સચ હૈ દુનીઆમે કીસીકા નહી હોતા કોઇ.
એ જફાકાર નહી મેરે જફાવોંકા ખીઆલ
યુભી કરલેતા હૈ પથ્થરસા કલેજા કોઇ.

જહાંગીર—દીલ હસીનોકો ન દે ચાહનેવાલા કોઈ,
કે જમાનેમે નહી હોતા કીસીકા કોઈ,
બેવફાઇસે અજીજો કે ખુદાકંદ ઉકદા
હમ ન દુનીઆમે કીસીકે ન હમારા કોઇ,

મહેર—ય્હે કૈસી ઉખડી ઉખડી તકરીર હૈ હેરત હામનગીર, હૈ. કીયા આપ પરભી તલબઉનકા સાયા પડ ગયા, જો મીજાજ ઐસા બીગડ ગયા. કયું હસી ચહેરેપે નહી આતી, કયુ વો હાલત નજર નહી આતી.

જહાંગીર—સચ હૈ મૈ તલખુન મીજાજ હો ગયા.

મા ઔરતોકા ય્હે રીવાજ હો ગયા.
કુચ્છ ન કુચ્છ ઇન્કલાબ હુવા,
જો ઇસ્મતકા નામ ખરાબ હુવા.
શીકલે રાહત નજર નહી આતી.
મૌતભી એ ખબર નહી આતી
આગે આતીથી હાલે દીલપે હસીં,
અબ કીસી બાતમે નહી આતી.

મહેર—મૈને કીયા આપસે બુરાઇકી.
જાનભી અપની જાન ફીદાઇકી,
ઇનતેહા કરદી બાવફાઇકી,
આપને ખુબ દીલ રૂબાઇકી,
આબરૂ ખોઇ આશનાઇકી,

જહાંગીર—શર્તકી જીસને બાવફાઇકી, ઉસ્ને અનજામમે બુરાઇકી,
હમને ખુદ ઇસમત આજ માઇકી—અબ ન કોશીશ કરો સફાઇકી,
દેખલી શાન પારસાઇ કી.

શએર.

મહેર—ઓ એ દર્દ ના કદરદાન
મરૂં મે તુજપર તુકોશીશ કરે સતાનેમે,
બતાદે તો કહી ઐસાભી હોતા હૈ જમાનેમે.

જહાંગીર—તીલસમી સુરતેં હૈ ઔરતેં ઇસ સહેર ખાનેમે
નજીસ રૂહેં પડી ફીરતી હૈ ય્હે સારે જમાનેમે,
જરૂર હોતા હૈ ઇન મહેરમોસે દીલ લગાનેમે,
નહી ગૈરત ઈન પલીદોમે જરા ઇસ્મત બચાનેમે,
જલાદું આગમે ઉસકો જો કાબુ હો જલાનેમે.

મહેર—બતલાઇએ વો કૌનસી ઓરત સીવાહકાર હૈ ?
જો જલીલો ખ્વાર હુઇ, કાબીલે નાર હુઇ,
કહેરે ખુદામે ગીરફતાર હુઇ.

જહાંગીર—અફસોસ ! હકદાર તરસે અંગારા બરસે
ખુલેગા હાલ મેરા આપપર રોજે કયામતમે
કરેગા ફેસલાવો દાવરે મહેશર કયામતમે

મહેર—મેરી ઇસ્મતમે કોઇ ઇલજામ હૈ ?

જહાંગીર—મુઝે ઇન બાતોસે કયા કામ હૈ-

મહેર—(ગાના) અફસોસ ગયા હમદમ છલીયા,
ન રહા ચમન જલ જલ ગઇ કલીયા;
ખાક બદન કર મન મુરઝાએ,
જાનકો મેરી રોગ લગાયે.
પીતકે ગમસે મૈ જલીયા. અફસોસ. (સબ જાતે હૈ)
(સલમાન આતા હૈ)

સલમાન—(ગાના) માનો માનો માનોરે પીયારી બતીઆ,

રીહાના—જાતાહી દીખાવે તુ છતીઆ, ય્હે બતીઆ, સુરતીઆ.

સલમાન—બોસાદે એક ગોરે ગાલકા પીયારી જાન,

રીહાના—ચલ મુવે હટ મુવે ધુસ હુ મન્હુરા મુવે.

સલમાન--મૈ જો જાવુનો પછતાએગી દુલ્હા કહા મુજસા પાએગી.

રીહાના—નીકલ નીકલ ઇધર ઇધર અબ ન મચલહા-માનો.

રીહાના—(જબાની) ય્હે લીજીએ ઇ દીગર ગુલ શગુફ્ન બીબી સાહેબકો સમજાતે સમજાતે ફુરસત પાઇ તો દુસરી બલા સામને આઇ, કીયા ગીજા મેરી હુઈ ખુને જીગરકા પીના-અપના સરફોડું કે ઇસ મુજીકા પીદુંસીના. મુએ બદ સીફાત બદ ઔકાત તુજકો અપની જુતીયોપે નીસાર કરૂ, સદકે હરબાર કરૂ.

સલમાન—બીબીજાન, અગર મુજે જુતીઓપેસે નીસાર કરોગી,
તો ફીર જીન્દગી કીસકે સહારે બસર કરોગી.

રીહાના—અલ્લે ઉલું હોસલા તેરા,એકતો દીવાના દુસરા ભુતોનેધેરા.

સલમાન—વહારી ચડડો નખરા તેરા, ગંજી કબુતરી મહેલમે ડેરા.

રીહાના—ચલ મુવા રીઝાલા,મતવાલા,તુજે ડસે સાંપ કાલા કોડીયાવાલા
તુ મર જાએ કબુતરી બનાનેવાલા.

સલમાન—હત તેરે નખરેમે ગરમ મસાલા, હટ ન મુડી,

હડ બડાકે ઉઠી, એ જાન દેખતો મએ કેસા રંગીલા, છબીલા, સજીલા, શાન શૌકતવાલા, તરેહદાર તેરા યાર.

રીહાના—ચલ બદકાર મેરે યાર પરસે તુજે કરૂં નીસાર,
કહાં તુ ગલીકા કુતા મુર્દાર, કહાં મેરા યાર અન્વર નામદાર.

સલમાન—હૈ હૈ કયા કહા અન્વર વો અખ્તરકા બીરાદર,
રાસ્તેકા પથ્થર, મેરે બરાબર, અરી મેરે હુસનપર,
હુર અશ અશ કરે, પરી દેખ પાયે તો ગશ કરે.

રીહાના—ભલા વ્હેતો માના મગર મૈ મહેરબાનોકી સહેલી, અલબેલી, ઔર તુ મુવા તેલી, મેરા નાજ કીયું કર ઉઠાએગા, તેરે ઘરમે હૈ કયા મેરા ખર્ચ કૈસે નીભાયેગા.

સલમાન—અરે દીવાની તેરે લીયે મેરે ઘરમે કમી કયા હૈ, સુન ચુલ્હા, ચકી, તવા, ડોઇ, હન્દીયા, ચપની, દસપની ફુકની. કાંવકી પીયાલી, પીરકી ભવરા, લટુ ચકુ બજર બટટુ ગીલી ન્ડા, ફીર મૈ સન્ડા મુસન્ડા, ખુદાકા દીયા, હુવા સબ કુચ્છ મૌજુદ હૈ ઔર જો નહી હૈ વો દોચાર છોટી છોટીસી ચીજ નહી હૈ. અરે ઘર હૈ કુચ્છ ન કુચ્છ તોભી હો.

રીહાના—કયા કયા હએ ઔર કયા નહી હૈ.

સલમાન—ખાના, કપડા, દૌલત, ઇજજત, બસ ય્હી નહી હૈ, ઔર ઈસ્કે નહી હોનેસે કોઇ હરજભી નહી હૈ, ન આનેકી શાદી ન ગયેકા ગમ.

રીહાના—એ બદ લગામ, અપની જબાન થામ,

સલમાન—એ અકલે ખામ, તેરી માંગ મુડે હજ્જામ જાન્તી હૈ કે બન્ની ભી કોઇ ચીજ હૈ, અરી મૈ ગુલામ હુ તો તુ કનીજ હૈ, દોનોકી જોડી એક અન્ધા, એક કોડ્હી. તેરી મેરી જોડી બની પીયારી જાન રે અલ્લાહ સલામત રખેગા.

રીહાના—એ બદ તમીજ, બેશકમે કનીજ, નાચીજ, મગર આદમી આદમીમે અન્તર, કોઇ હીરા કોઇ કંકર.

સલમાન—અરી એક કાહએ દુસરા હમસર, જૈસે કંકર વેસે પથ્થર.

રીહાના—મુવેકી આંખકે આગે નાક, સુજે કયા ખાક.

સલમાન—શુક્ર હૈ કે મેરી આગે નાક હએ, મગર આપકી પીછે. પીઆરી ભુલ જાવો શકાયતે ગમાજી—જલ્દ હો જાવો વસ્લપે રાજી, જબ મીઆ બીબી રાજી, કયા કરેગા કાજી.

રીહાના—ચાહે મુંઘા બુલાવયા કાજી પરન્હે તેરે હતે ન આએગી બાજી
કીસી ઔરસે કરના હીલાસાજી જબાં દરાજી.
સલમાન—અચ્છા અચ્છા બીબીજાન જબહી મૈ અપને નામકા સલમાન
કે મહેરબાનો સેલું તેરે શાદીકા પૈમાન.

ગાના.

રીહાના—દુર દુર જાપરે હો દુર બેશરૂર તુ, મુકો તેરે ઝુલ્સુ
મસાની મન્જુર તું,
સલમાન—દો ચાર ઘાતે, લે માર લાતે, બાતે મીઠી કર જાન.
રીહાના—જાજારે મુરખ નાદાન.
સલમાન—સુન પીયારી તુ માન, જારી ન કર તુફાન,
રીહાના—અરે મુજી શેતાન, અરે જા, જાં, જા.
સલમાન—અરે આ, આ, આ.
હટ નલા, ખટ નલા, એસા ઝટપર દીલા.
રીહાના—જા જારે કાલે લંગુર તું,
દુર દુર જાયકે હો.— (દોનોકા જાના)

બાબ પહેલા.

પરદા તીસરા. બાગ અગાસી.

(મન્સુરકા બેકરાર દીખાઇ દેના)

ગાના.

મન્સુર—બેકલીઆ ટાલી આલીરે મન્વામે ફુકત તનમન,
જઆની.

અફસોસ! મહેર બે મહરકે ખીયાલમે સુરતે મહેર દીલે સાજા હૈ, ચશમ ગીરીયાં હૈ જાન પરેશાન હૈ, કતરા કતરા આસું હૈ, તુફાતુફ એક સૈલ હૈ, પારા પારા દીલ હૈ, જીસમે તુદાતુદા હસરત હૈ. ઇશ્કમે દીલગીર બનકર ઇસતરેહ દૌલતકા કાફીર બન્કર સદા કરતે હૈ. ઔર વો સુના કરતે હે. મુજતરીબ કે હાલકી ઉનકો ખબર કુછભી નહી ઇસતરફ હૈ આહોજારી ઔર ઉસતરફ કુછભી નહી.
ફરંજાના—રીહાના અરે વો રીહાના, હૈ વ્હે મનસુર સોદાઇકી સ્વારી ય્હાં કબ આઇ! અજી હજરત મીજાજે શરીફ?

મનસુર—દુઆએ લતીફ
ફેરજાના—આજ કહાં ?
મનસુર—બસ ય્હાં.
ફેરજાના—સબબે વારેદાત ?
મનસુર—વોહી મામુલીબાત
ફેરજાના—કીયાં મહોબ્બત ?
મનસુર—જીહાં હજરત
ફેરજાના—ખુદાકા કહર ?
મનસુર—નહી ઉસમહેરૂકી મહેર

શએર.

માહે રૂખસાર વોહ એ મહર અગરમીલ જાએ,
દીલકા ગુન્ચા સભી મુરઝાયા હુવા ખીલ જાએ.

ફેરજાના—અજી મીયા સીયાને દીવાને હો ગયે દીવાને. કીયા ખુવાબ દેખાહૈ આપને સોતે સોતે, અબરૂ ખોતે હો ઉસ મહેરૂકા રોતે રોતે

મનસુર—ફેંકદેંગે અભી છરકો કે દીલ'હે હમારા હૈ.
કીસીકો કીયા કીસીકે બાપકા ઇજારા હૈ.

ફેરજાના—હાં હાં તુમ અપના સર 'હાં ફાડો દમ તોડો.
જાન જાયે સૌ ખરાબીસે, હાથ ઉઠે ન ઇસ રકાબીસે

મનસુર—અરી જાજા દીવાની નાદાની કી નશાની, હમસે જબાન મીલાતી હે, તુજે શરમ નહી આતી હૈ
તેરા રૂતબાદેખ નાદાન, ઔર હમારી શાન

ફેરજાના—ઓહો આલીશા આલી ખાનદાન, આપતો હે અરબસ્તાન કે સુલતાન, સચ ફરમાયા, અબ આપકા મરતબા મેરી સમજમે આયા.

ગાના.

અજી વાહ વાહજી બાંકે જવાન વાહ વાહજી,
બડી ધુમ ધામસે હોગે બ્યાહજી,
ચલે કીસસે કરને કો ચાહજી.
અજી જાવ જાવ જાવ જાવ રાહલો તબાહ મન ચાહ ચાહ બનો ગુમરાહજી.
મેહેરબાનુ કી મેહેર તો દુર હયજી,
કહાં તુ હય ખાકી કહાં વોહ હુર નુરી.

મનસુર—જાવ જાવ નાદાન એ ધ્યાન નીડર ઉધર હો
ચાહ બ્યાહસે વાહ વાહસે પાઉંગા માહજી.

જમાની.

ફુરજાના—રીહાના અરીવો રીહાના, જરા ખબરતો આના દેખતો સહી
મુવા સસે પડ ગયા હૈ દીવાના, કીયા છોટીસી બાત કરતા હય
મહેરબાનોકે મેહેરબાની કે લીયે મરતા હે.

રીહાના—કીયુજી હજરત તુમ ઈસી ગલીયોમે દીવાનોકી તરહ
ખાક ઉડાવોગે, યા કહી ઔરભી જાવોગે.

શએર.

મના સૌબાર કીયા તુમકો હય આતે જાતે,
તુમ ખરી રાહમે બીસ્તર હો લગાતે જાતે.

મનસુર—વા કીયા ખુબ ઈશારા હૈ, કીયા રાહ ગલીઓ મેબી
કીસીકે બાપકા ઈજારા હે, એ સુખુન સુનાયે કયું, દીલકો
કોઇ સતાયે કીયું, રોઝમે કોઇ આયે કીયું.
દૈર નહી હરમન્દર નહી આસ્તા નહી.
બૈઠે હે રાહે ગુજરપે કોઇ હમકો ઊઠાયે કીયું.

રીહાના—તુમ જાનતેહો કે મહેરબાનોકો કીસીસે મીલનેકા શોક
હૈ, જીસે હજાર દરજે તુમપે ફોક હૈ. કહા શાહજાદએ
જાહાંગીર, કહાતું ઉસ્કે દરે દૌલતકા ફકીર.
તુઝકો લાજીમ હેકે તુ લેકે મુઝકાં દુર રહે
આબરૂ ચાહેતો દરીયાસે કુવાં દુર રહે.

મનસુર—કીસ તરહ આગ જલે ઔર ધુવા દુર રહે.
ચાન્દની ચાન્દસે બતલાવો કહા દુર રહે.

રીહાના—ઓબે શરમ બે હયા તુ અપની બાતોસે ચુકતા નહી,
ઔર યા તુજે કોઈ શુકતા નહી.

મનસુર—બસ અબતો બકચુકી, તેરી જબાન થક ચુકી

શએર.

જાજા અપના કામ બના મેરા સર ન ફીરા,
કીયું હમ સુખન રઝીલ સે કોઇ જલીલ હો,
તુઝસે જબાં મીલાએ જો તુઝસા રઝીલ હો.

ફુરજાન—જીહાં હમ રઝીલ ઔર આપ જલીલ,
દાગ દીલમે પડ ગયે ઔર પાંવમે છાલે પડે.
એશકે લાલે હવે અબ ઈશ્ક કે પાલે પડે.

રીહાના—ઔર તુમ એસે ગુન્હાગાર બન્દે હૈ,
ઉનકે લીએ કદમ કદમ પે ફનદે હૈ

મનસુર—તૌબાહ! તૌબાહ! કહીં જાલહય કહી દામ હે કહી દાના હે.
બસ કાટ ફાંસકા કાબી કુચ્છ ઠીકાના હે.

રીહાના—બહેન ય્હેતો દીવાના હે મુફકતા સર શીરાના હે.
ચલોભી તુમભી કીસસે બાત કરતી હો.

મનસુર—અજી દૈરોભી જરા વલ્લા રઝીલ બનાયા
જલીલ ઠેરાયા અબ હમપર ભી તો ઇનાયતકી નજર ચાહીસે.
હમભી ખુવાહાં લુતફકે હે લુતફ ઇધરભી ચાહીએ.

રીહાના—લો બહેના મુબારક ય્હે તો સીધે ઢરેપે આએ, વો શેખીકા દફતર ભુલાએ, અજી સાહેબ સચતો ય્હે હૈ કે હમ કયા ઔર હમારી ઇનાયત કયા, હમારી ઇનાયત કીયા. ઔર આપકી હીમાકત કયા અરે તૌબાહ! તૌબા! આપકી હીમાયત કયા, હમ રીઝીલે કંગાલ કમીને કયા જાને ઇનાયત કે કરીને.

મનસુર—અજી તુમભી કીતની કમ અકલ નાદાન હો કે મેરી દોટીસી બાતોસે પરેશાન હો, મૈતો હંસતાથા છેડતાથા દીલ લગીસે તુમકો બનાતાથા વરના જો મહેરબાનોકા પીયારા વો હમારા પીયારા. લૈલી પીયારી હૈ તો લૈલીકા હૈ કુત્તા પીયારા.

ગાના.

મોહોનીયા પીયારી સજનસે મીલાવો
જો ચાહો વો માંગો વોહી હમસે પાવો.

રેહાના—ય્હે મુકાલા ઔર મસાલા જાકે ખુશકા ખાવો

મનસુર—મૈંજલાહું ઇશકમે તુમ ઔર ન આગ લગાવો.
જનમ જનમ ગુન માનું મૈતીહારો જો કોઇ પીયાસે મીલાવે.

દોનો—ન લો નામ ઉસ ગુલકા ટલો જાવો
મત માંદ ચાન્દકો ગહન લગાવોજી.
બનકે ખફતી યું નહીં ફુલકપર ખાંક ઉડાવોજી,

મનસુર—તુમે મેરી કસમ તુમ નાહી સુખુન ય્હે સુનાવો.

જબાની—કીસકદર સંગ દીલ જફાકાર હો,
કે રહેમ કે નામસે બેજારહો
હો કે મજબુર બસ અબ જાન ગવાવુંગા મૈ.
દેખના તુમકો ગુનાહગાર બનાવુંગા મૈ.
નામ રોશન હો જમાનેમે જફાકારોંકા,
કામ ખંજર સે લેતા હું મૈં વફાદારોકા

ફુરજા—ઠેરો ઠેરો યેહે હંસી મત કરો,
હમારા દામન ખુને નાહકસે ન ભરો.
લો બહન અબતો ઇસકી જવાની પે
રહમ ખાવો, મહેરબાનો સે.
મીલવાવ આપકા ઇશ્ક અજમાવો.

રીહાના—કીયા કહે તુમારા જીક્ર જબાનપે લાતે હાતપાંવ થરરાંતે હૈં, મગર કલવો મસ્તેનાજ અપને બાગમે જલ્વા આરા હોતો બાતો બાતોંમે તજકરા તુમારા હો.
તુમભી કીસી તદબીરસે વહાં પહોંચજાના.
તો હમ છેડેંગે તુમારી મોહબતકા અફસાના.

ગાના.

મનસુર—મોરી પીરા મીટાવો એ ગુરીયાં સુંદરીયાં મીલવાદો.

રેહાના—નીડર નડર ખતર ન ડર,
ફુલન સે ભર દામન અમન ચમન સે કાટો
લો ગમ કો કમ કરકે દીલ રાખો થમ થમ,
મહેર સે મીલવાકે ચમકાએં ચમ ચમ.

મનસુર—મેરી જાન કો બચાઇયે સવાલ આપ પાઇયે.

ફુરજાના—હાં હાં તુમ ગમ કો ભુલાદો પ્યારી પાઓ.

બાબ પહેલા.

પરદા ૪ થા. બાગ

સલમાન—આજ મુજે યહાં આનેકા મૌકા મીલા, અબ કીસી તદબીર સે મહેરબાનોસે શાદીકા કોલ લેલું અય લો વો સામને સે સહેલીઆં આતી હૈ અબ કોઈ ફરેબ ખેલું.

ગાના

હાય હાય અલ્લાહ યેહે કીયા હુવા
એ કીયા હુવારે એ કીયા હુવા, કીયા હુવા, કીયા હુવા.
અરે કોઇ આવો બચાવો બુવા.
માર ધાડ તોડ ફાડ બાપરે મુવા.

જવાની.

સહેલી—સલમાન કીયા હુવા ?

સલમાન—મૈ મે કા કા કીયા, બતાઉ મેરે દાદા દીદી દોદોદો.

દુસરી—અરે એ ધો ધો કીયા કરતા હે, કુચ્છ હમારે પાસ મંગતા હૈ કે દો.

સલમાન—ઉં હું.

૩ તીસરી—તો કયા તેરે દો બીબીયાં હૈ ?

સલમાન—અરે એકકી હી મારા મારી હૈ તો દો કહાંસે લાવું.

૧ સહેલી—તો કીયા તેરે દો બેટેહૈ ?

સલમાન—અજી પુછે જાવ પુછે જાવ.

દુસરી—અરે કયા પુછે ખાક ધુલ બકાનકે ફુલ.

સલમાન—અચ્છા તો સુનો મેરે દોસ્તકે દોસ્તકા દોસ્ત દીવાના હો ગયા હે ઉસ્કે ગમમે મૈ સ્હાલરીન્દા હો ગયા હૈ. પર અફસોસ ઉસ બીચારી દુખીયારીકા ·કીયા હાલ હોગા.

દીલફરહતે ગમસે નીઢાલ હોગા.

ગાના

હાય હાય અલ્લાહુ રે ય્હે કીયા હુવા ય્હે કીયા હુવારે ય્હે કીયા હુવા.

તીસરી—પર મુવે તેરે દોસ્તકે દોસ્તકા દોસ્ત કોન હૈ, ઓર વો બીચારી દુખીયારી કોન.

સલમાન—સીકોન સીકોન. ગાના.

હાય હાય અલ્લાહુ રે એ કીયા હુવા. (મહેરબાનો આતી હૈ)

મહેરબાનો -અરે ય્હે કીયા તુફાન હે, અરે કોન ! સલમાન, ય્હે તુને અપના કયા હાલ બનાયા હૈ.

સલમાન—હાં અબ મેરા દાવ આયા હે.

હાય હાય અલ્લાહુ રે ય્હે કીયા હુવા.

મહેર—કીયા બીમારી હે જો ઇતની બેકરારી હૈ.

સલમાન—પાસે વફાદારી શરને નમક ખુવારી હૈ.

મગર પહેલા ઈન સબકો હટા દો બાદ દરિયાફત કરસો

મહેર—તખલીયા.

સલમાન—મે હું કૈસા નકલીયા અબ બાતોંકી ડુગડુગીબનાતા હું.

ઇસકો બંદરીયાકી તરહ નચાતા હું—હાય હાય અલ્લાહ રે.
મહેર—સલમાન જલ્દ બયાન કર, જો રાજે નીહાં હે અયાંકર.
સલમાન—હાય હાય અલ્લાહ રે કયા હુવા.

મહેર—વો કીયા બાત હે, કયસી ગુજરી વારેદાત હે.

સલમાન—ઓ ઐસી બાત વહેશશતનાક હે, કે જીસ્કો સુન્તે હાલે દીગર ગું હોગા, પૈદા જોશ જુનુ હોગા.

મહેર—સલમાવ ખુદાકે લીએ જલ્દ ઇજહાર કર જીઆદા ન ઇસરાર કર.

સલમાન—બાનો સાહેબ વોહી મજમુન હે, કે કહું તો મારી જાએ, નહીતો બાપ કુત્તા હુએ.

મહેર—તેરી ખામોશીસે જીયાદા દીલ ઘબરાતા હે, તરહ તરહકા ખીયાલ આતા હે.

સલમાન—દેખો બન્દા કીયા કીયા ગુલ ખીલાતા હે, અચ્છા તો સુનીયે, શહેજાદે સાહેબ દીવાને હો ગયે હે.

મહેર—હાએ કીસકદર ખબર વહશતનાક સુનાઇ, કે સીનેમે ઔર આતશે ગમ ભડકાઇ, ભલા સલમાન તુજે માલુમ હુએ કે શહેજાદેકી બહેકી બાહેકી ગુફતાર હે.
સલમાન—હુજુર ગૈબકા હાલ્તો જાનનેવાલા વોહી પરવર દીગાર હે,
મગર સુરતમે યેહ ઇજહાર હે કે કોઇ બદદુ યા જીન સ્વાર હે;
જીસ્કા ઉતરના મુશકીલ મૌહાલ હે,

શએર.

નકશો તાવીજસે હે એ સબ હે મારા જાતા.
યેહ વો જીન હે કે નહી સરસે ઉતારા જાતા,
મહેર—હાએ જાન તક ઉસ્કી મહોબતમે ગવાં બૈઠી હું,
હાતજીસે સક અફસોસ ઉઠા બૈઠી હું:
જબ ઉસકા યે હાલ હો તો ફીર કયું નજીંદગી વબાલ હો.

સલમાન—હુજુર આપ ઇસ કદર ન ઘબરાઇએ, જરા સબ્ર ફરમાઇએ, યહાં એક આમીલ ઐસા આયા હે કે વો લપેટ સપેટ જીનોં, અફસું, દેવ, ભુત, પલીદ, ખવીસ, જાદુ ટોના વગૈરા વગૈરા સબ જલાકર ખાક કર દેતા હે, એફરીકા ઇલ્મ રવાની, અમેરીકાકા ફેલસુફા, યુરોપકા મેસમેરાઇજ઼, કામરૂદેશકા સબ જાદુ જાન્તા હે.

મહેર—ભલા વો ય્હાં આ સકતા હે.

સલમાન—હુજુર ગુલામ કાન પકડકે લા સકતા હે.

મહેર—તો જા ઉસ્કો લેઆ.

સલમાન—ય્હે લાયા સાહેબ. (અપના કાન પકડકે કહેના)

મહેર—કયા બેહુદા ગુફ્તાર હે, કયા તુજપરભી કોઇ જીન સવાર હે!

સલમાન—હુજુર જીનતો નહી એક પરીકા સાયા આશકાર હે.

મહેર—કીયા ઝખ માંરતા હે ગીદીખર,
સવાલે દીગર જવાબે દીગર.

સલમાન—હુજુર ઉસ આમીલ કે લીયે એક જાનવર દરકાર હે,
અગર વો મીલ જાએ તો બન્દેકા બેડા પાર હે,

મહેર—જાનવર કોનસા જાનવર?

સલમાન—હુજુર જીસ જાનવરકી જરૂરત હે વો એક કમ-નસીબ ખુબસુરત ઔરત હે.

મહેર—ઔરત? ઔરત? ઔર અમલીયાતસે કીયા નીસબત હે?

સલમાન—જી હાં અમલ કા ય્હી દસ્તુર હે કે જબતક ઉસ કમનસીબ લડકીકા સદકાન દીયા જાયેગા, તબતક અમલકા મવકીલ કાબુમે ન આયેગા.

મહેર—ય્હે તો સખ્ત કારે અજાબ હે,

સલમાન—અજી હજુર કારે અજાબ કેસા, ય્હેતો કારે સવાબ હે.

મહેર—કીયા જો ઇનસાનો કા કાતીલ હે વોભી સવાબમે દાખીલ હે.

સલમાન—તોબાહ! તોબાહ! હુજુર ઉસકી જાન નહી જાએગી,
બલકે શાદીખાના આબાદીકી જાયેગી.

મહેર—ફીર ઇસવક્ત મેં એસી લડકી કહાસે લાવું,

સલમાન—જીવો લડકી ઇસી જગહ હે, ઔર વોહ આમીલભી હાજરે હુજુર હે.

મહેર—કહાં હે?

સલમાન—જીવોહ આમીલતો ય્હી ગુલામ હે ઔર વો લડકીભી આપકી પેશ ખીદમત રીહાના નામ હે, બસ ઉસીસે બન્દેકી શાદીકા કોલ દીજીએ ઔર શહેજાદે સાહેબકો સહીસલામત લીજીએ.

મહેર—ઔર અગર મજબુરીકા મોકા નહોતા તો તેરા નીકાહ કભી ઉસકે સાથ નહોતા, જા મેં ઉસસે શાદીકા કોલ દીયા (જાના)

સલમાન—અજી ચલોભી ન જીન હુએ ન પરી હે, ય્હે તો સીરફ બન્દેકી અફસુંગરી હે, (જાના)

બાબ પહેલા.

પરદા પાંચવા. જંગલ પહાડ.

—:*:—

જબાની.

જહાંગીર—યા અલ્લાહ! કીયા અન્ધેરી હૈ, કીયામતકી ફેરી હૈ, આજકી રાત આશકોંકો શબે ફીરાક યા શબે દહેજુર હૈ, જીસકે સામને જુલમાતકી વહેશત બઢતી જાતી હૈ, યેહે વોહરાત હૈ જો આશકોંકો ખુને નાહકપર આમાદા કરતી હૈ, યેહે વોહ રાતહૈ કે જો ગુનેહાગારોંકો ગુન્હાહો સે ભરતી હય. ઇસ વખત સબ અમીરો ગરીબ ખુવાબે રાહતમે હૈ મગર નામુરાદ જહાંગીર ઇસ અજાબમે હૈ. આજ કલ યેહે બાત સુની જાતી હૈ કે મેરે વાલીદે મરહુમકી રૂહ યહાં આતી હૈ, ઇસ લીયે યહાં આયા હું, અગર વાકઇ એસા હૈ તો નીહાયત તાઅજુબકી બાત હૈ, ઇલ્લાહી! જબ યેહે નેક તીનત રૂહ એસી ભટકતી ફીરે તો ફીર દુસરેકા હાલ્તો ખુદા હી જાને (રૂહકા આના) સુભાને મદદ, રહેમાને મદદ ખાલીક પનાહ, માલીકા પનાહી હાફીજ પનાહ તુ રૂહે રવાની હૈ, યા બાલાએ આસમાની હૈ. તુ રૂહે મલાયેક હૈ યા શૈતાને અજાજીલ હૈ, બસ કહો બસ કહો અઇ નાસજા તેરી સજા મગર હસ્તીમે સુરતે શાહ કીયા રાજકીયા મકસદ બસ કહો, બસ કહો, દમસે તુમ હુવે શાહ. ચમક દમકે કીયું હૈ ખડા કીયા ઇલ્તીજા, કીયા મકસદ કીયા મુરાદ, બસ કહો. (ઇશારેસે રૂહકા જાહાંગીરકો લેજાના) પહાડકા કબરસ્તાન હો જાના.

જહાંગીર—એ મેરે બાપકી રૂહ તુ નેક હૈ યા બદ હૈ મગર મેરે લીયે ગૈબી મદદ હૈ, લીલ્લાહ મોહરે ખામોશી દુર કીજીએ દીલકો મસરૂર કીજીએ.

શએર.

અપની હસરતકા ન માલુમ થા અનજામ હમે
કીસલીએ આપને છોડ દીયા નાકામ હમે.

શએર.

રૂહ—મર ગયે પર ન હુવા કબરમે આરામ હમે,
શરમ આતી હૈ બતાતે હુએ અબ નામ હમે. એ પીયારે જહાંગીર મૈ તેરે બાપકી રૂહ બે કરાર હું, ઔર બડે અજાબમે ગીરફતાર હું,

જહાંગીર—હમતો આપકો આરામસે કુનજે મરકદમે સુલા ગએ થે, ખજાનએ તહેખાક દબા ગએથે. ફીર ઈસ ખાક કો કોન ફુવે જીસ્માને કીસતરહ જાનપાઈ, બાવાજાન મુઝે અપને ગલેસે લીપટને દીજીએ.

રૂહ—સબ્ર કર જહાંગીર યું બેતાબાના મેરે કરીબન આના, ઔર મુજકો હાત ન લગાના.

જહાંગીર—બાવા જાન, અબ્રક્તે પીદરીસે મહેરૂમ ન કીજીએ, મુજકો અપને પહેલુંમે સોનેકી ઈજાજત દીજીએ,

શએર.

જબાંમે લકનત બદનમે રાશા ન દીલમે કુવ્વત નતનમે જાં હય;
રહા હય ઘ્હે નફસ જો કે બાકી બુઝી હુઈ આગકા ધુવાં હય.

રૂહ—સબ્ર કર જહાંગીર સબ્ર અભી તુજકો કુદરતસે બહોત કામ લેના હૈ અભી તુજકો ખુને નાહક કા બદલા લેના હૈ.

જહાંગીર—હાએ ખુનેનાહક, કયસા ખુનહે જો બાઈસે જીનું હૈ. અય પાક રૂહ, એ ગેબી ફરીસ્તે, એ પીદરે બુજુરગવાર ખુને નાહક કી તહસીલ હો. જો દાવા હો, લાદાવા હો જહાંગીર તાકે અંજામ મે ન જલીલ હો, ઈન્તેકામકા લબ્જ, સુનકે મેરે હાતોંમે બીજલીકા અસર આ ગયા બાહીસ્ત મુજકો નજર આ ગયા.

શએર.

મુસ્તએદ રૂહ હુઈ રકત બદલનેકે લિએ.
જાન આમાદા હૈ અબ તનસે નીકલનેકે લીએ.

રૂહ—અફસોસ સુનઓ દર્દમન્દ જીગર બન્દ બાપ તેરા દુનીયાસે કયુ કર ચલ બસા હરગીજ ઉસકો સાંપને નહી ડસા, મગર જીસ આસ્તીનકે સાંપને ઉસકો ડસ લીયા હૈ વો તુમારા જાલીમ ચચા હય.

જહાંગીર—એ આસમાન એ જમીન એ જહન્નુમ ગવાહ રહેના.

રૂહ—ઠેર! ઠેર!! એ મેરે રગોં કે પાક ખુન વોહ જો મલકા મેરે આગે ઈસ્મત વાલીથી વોહી ઉસ વખ્ત મેરે ખુનકી મદદગારથી તુમારે ચચાને કાતીલ જહેર મેરે કાનમે ટપકાયા, મેરીજાન ગઈ, અફસોસ મેં દમે આખીર તોબાહ વ અસ્તગફાર ભી કહેને ન પાયા, કે મોતકા વાયદા કરીબ આયા મગર હાં સુન બેટા, અપને ચચાસે ચાહે જીસ તરહ કા બદલા લેના મગર અપની વાલદાકો ન સતાના, ઉસકા કુલબ સદમાં ઉઠાયે વોહ અપને કીયે પર આપ પછતાયે, ઉસકે દીલપર

પાપકા સાંપ ડસે આય લે. સુબોકા સીતારા ચમકા અફસોસ આયપીર દરકી જાન સીધારે ઇલાહી નીગાહબાન.

જહાંગીર—એ દરગાહે દાવરકી રહેબર યા હૂર વ ફરીસ્તોં કે અફસર એ જાહીલે જોહલ યા જોહરા મુનવર (રૂહ કા જાનો) (ગુસ્સેમે) એ દોજખકે નીગહબાન શૈતાન, બસ અમાન તેરી અ- માન. ચુપ ચુપ એ બેહુદા જબાન, યહે કીયા કલામ, એ મેરા પારા હુવે જીગર, ઔર એ મેરે ઘુમતે સર, એ મેરે શમશો કમર, એ શમશીર, જલ્દ હોજાકીનેવર. તુમે યાદ કર અય હાબબા વો કી બલા, જબ તક કે હે જહાંગીરકે દમમે જરાબી દમ તબ તક તો આપકી યાદ ન હોગી ઇસિ દીલસે કમ. તો મેં ભુલ જાવું આજસે તમામ ઇનસાનો હેવાન, કોહો બીયાબાન, બસ્તી વ મેદાનકા નામ ઇસિ મેરે મગજે પરેશાનસે ભુલાતુંગા બસ તેરીહી યાદ, એ વા- લીદ તેરાહી ઇરશાદ, ઇસ મેરે લોહે દીલપર નકશે કાલ હીજર ખુદવાવુંગા બસ તુહી તુહી, જહાનમે તુહી દીનમે તુહી, દુનિયામેં, તુહી તુહી આહા કસમ હે વાદ હુલા શરીક કી ઓ મકાર જફકાર સીહાકાર ઔરત લાનત તુજપર લાનત, ઓ જાલીમ ચચા, યહાં કે બસાતુ યહાં હે સમા.

શએર.

કાલા નાગ ફુંકકે ઇસકો ગયા માર,
જીન્દા તુજે છોડું તો મુજે કહરે કીરદેગાર.

ગત—(શમશીર ખીંચકે બૈઠના)

બાબ પેહેલા તમામ ડરાયસીન

——*—:—*——

બાબ દુસરા.

પરદા પેહેલા. **શસ્તા.**

———

અખ્તર—કયુ સલમાન સુના કબ્રસ્તાનકા બયાન.

સલમાન—સુના બાબા સુના, આજ તો ખુદાને બચા દીયા, વર્ના આજ તો મર ચુકેથે. જીંદગીસે ગુજર ચુકેથે. ખુદા બલા કરે ઉસ ભુતકા જીસને કબ્રસે ગરદન નીકાલી, ઔર હમારી જાન બચાલી.

અખ્તર—એ બેવકુફ ભુતકા ખીયાલ દીલસે નીકાલ, ઔર

સુન લેસબ હાલ વો મુજવીર કહ હમારે બાદશાહે આ ડીલકી થી ઉસમે જહાંગીરકી હાલતકે હવૈદાહીથી, મગર અશ્નાહ બાતે કુચ્છ સમજમે ન આઈ.

સલમાન—ક્યુ જનાબ પહેલે તો હમારે કલામકો જુઠે જાના અબ સબ આંખોસે દેખાતો સચમાના, અબ બતલાઇએ કે આપ અકલમંદ થા મૈ દાના ૫રજાના.

અખતર—અબ જહાંગીરસે મુલાકાત હો તો સખ્ત વારદાત હો.

સલમાન—જનાબ ઉનસે તો મય મીલચુકા હું ઉન્કા મી-જાજતો બીલકુલહી બે અખ્તીયાર હો ગયા.

અખ્તર—મગર તુને કુચ્છ બાતભી કીથી!

સલમાન—અજી કાહેકી બાત, વો હૈ એક ધુનમે સમાએ હુવે
ઔર મએ ખડા સામને સર ઝુકાએ હુવે.

જૈસે મએને નજર ડીલાઇ, તો ઉન્હોંને ખુની નજર ઉઠાઈ, વો લાલ આખે દેખકર મેરી તો જાન ઘબરાઇ.

અખતર—ભલા ફીર તુને કયા કહા!

સલમાન—મૈને હાથ બાંધ કે કહા કે હજુર મીજાજ કૈસા હૈ, જવાબ દીયા કે, બકરેકી મા કબતક ખૈર મનાએગી, ચીંટીયા પહાડપર ચઢગઇ, બંદરવાલા ડુગડુગી બજાતા હૈ; આસ્માન ચાર ફુટ નીચી ઔર જમીન દો ફુટ ઉંચી. એસી ઉલટી બાતે સુનકર યહાં તો હોંશ ફરાર હો ગયા. મૈને પીછે કદમ ડાલાતો ઉન્હોંને યહે કલામ જબાસે નીકાલા કે લેના કલવાબીર, લેના મમદાબીર, લેના બનસતાપીર માર ડાલો કતલ કરો ભેટ દેદો.

અખ્તર—તુને બડાગજબ કીયા જો ચલા આયા અગર જરાભી વહા ઠેર જાતા તો જરૂર કુચ્છ ન કુચ્છ મતલબ પાતા.

સલમાન—અજી કુચ્છ હોંશકી દવા કરો સુનકરકે ઢીંગ મૈતો એસા ચંપત હુવા જૈસે ગધેકે સરસે સીંગ અગર જરાભીમે વહા પર ઠેર જાતા તો મુજકો આજ કોઇ જીન્દાભી ન પાતા.

(જહાંગીર કાઆના)

જહાંગીર—ખબરદાર ! પરીશકતો સીઢીપે ન ચઢનાં.

સલમાન—બાપારે મેરી માઇ કહી મુજકો ન પકડનાં;

(ભાગ જાના)

અખ્તર—ક્યા હે ભાઇ ય્હે કૈસી સુરત બનાઇ?

જહાંગીર—કુચ્છ નહી ઔર હૈ;

અખ્તર—ફીર ક્યું હાલે ગૈર હૈ, તબીઅતકા કુચ્છ રંગહી ઔર હૈ ઔર એ મહેરબાન વો તો કીજે બયાન વો કબ્રસ્તાન વાલી બાત વો અંધેરી રાત.

જહાંગીર—આહા, વો વારીદાત સચહએ, મગર મરકે ચલે તો ચારકે કાંધેપે ચઢકે ચલે ઉસકા કીયા જીક હય.

અખ્તર—ક્યું પીયારે જહાંગીર વો સાથ ખેલેકી મહોબ્બત

દીલસે ભુલાતે હો, જો રાજ હમસેભી છુપાતે હો.

જહાંગીર—(ગાના) ક્યા કરે ભરોસા હએ જહાં ખરાબ,

યાર ગાર સારે બે વફા બને

હે બુરા જમાના આજકા જનાબ

કે દોસ્ત દમમે રંજે ગમમે ઔર હે અજાબ.

કૈસે ઐતબાર હો રાજ ક્યા કહે.

રંગ ઢંગમે બુરે હે દગા ભરે;

હો ગયા જહાનમે કૈસા ઇનકલાબ

જો ઉસ્તવાર રાજદાર હો ન દસ્તે પા બને

(જબાની) બે વફા દુનિયામે ફીર્ કીસકા ભરોસા કીયા જાયે

શએર.

જો સીપ અપના સીના ચીરકે નીકાલે મોતી

ઉસીકો જાન કી પરવા નહી હોતી

અખ્તર—નહી એ મુજસે હરગીજ ન હોગા

જહાંગીર—તો કીયા તુમ પરદાદારી કરોગે!

અખ્તર—દીલોં જાનસે દીનો ઇમાનસે.

જહાંગીર—જાનસે જીઆદા ય્હે રાજ હે, જો મેરી મુસીબતકા આગાજ હૈ.

અખ્તર—જાન જાએતો જાએ મગર ય્હે બાત જબાન તક ન આએ.

જહાંગીર—ઐર સુન, વો મુજસ્સીમ રૂહ મેરે બાપકીથી, અફસોસ જાલીમકે હાથસે બાદશાહ કતલ હો ગયે.

અખ્તર—હે કતલ કેસા ય્હે ક્યા ઇરશાદ હુવા ?

જહાંગીર—જો મેરી બે રહેમ મા હે વોહી મેરી બાપકી

क़ातील है उसीने मेरे चचाके हातसे जहेर दीलवाया, और मुंजे सलतनतसे दुर कराया.

अखतर—अफ़सोस दगाबाज दुनीआ लनात है तुजपर.

जहांगीर—सब्रकर अख्तर कही ऐसा नहो के जोशमे जबासे कुच्छ नीकल जाए, अभी ये कयुंकर यकीन कीया जाए के जो रुह मुजको नजर आइ वो मेरे बापकी है शायद कोइ दुशमन दगा करता हो. इस लीए जो काम करना है, वो सब गौरसे देखना है चलो सीधारो मगर मोहर खामोशी रहे, ये सब राज परदा पोशी रहे. (जाना सबका)

बाब दुसरा.

परदा दुसरा. बारादरी बाग.

(गाना)

सहेलीआ—नाचो छुमछुम पीयारी गुलशन हय संब हरा
पीआरी नाचे दील मील खील हां हां हां.
आज साज करे महेर पीआरी रंग उडे गतराग छीडे
बढेशान करे आन ये कुरबान दीलोजान आदीखाये जल्वा;
पीआरी खील जाएगी कीयारी हां हां हां हां—नाचे.

गाना

महेर—हे हे हे मन तु काहे जले;
तुजपर दीलबर की नजर नही गरदम भरहो कर यारजी
संकट सहे फीर कयुं हात मले:
बहेत दरीयासे गुजरे है उम्र हाये जवानीकी,
तन मन जल जल घडी घडी पल पल;
बन कर दुशमन चल ढल जोबना है हे,
नये नये नीत गमहरदम जोबन जले,

[रीहाना]—अफ़सोस जवानी और ये जोशेनातवानी.

शएर

नहो दीलको तुम ईजतराब अपने हातों.
मीटावो न तुम फ़सले शबाब अपने हातों.

મહેર—મીટતી હે જવાની મેરી તક્દીરકે હાતોં,
કુચ્છ બન નહી પડતા મેરા તદબીરકે હાતોં;
અબ ઉસકો હો આરામ તો તકલીફ હમે કીયા;
દીલબીક ચુકા અપનાતો જહાંગીર કે હાતોં.

ફરજાના—હજુર કુસુર હમારા અગર આપ માફ કરેં,
તો અર્જ ખીદમતે આલીમે સાફ સાફ કરેં.

મહેર—કહો કીયા અરજ હે જીસકા બયાન ફરજ હે.

ફરજાના—હુજુર મનસુર જો વજીરજાદા હે, વોહભી તો આપકા દીલદાદા હે આપકો શાહજાદે જહાંગીરકા ઇશ્ક કયું ઇસ કદર જીયાદા હે, સુરત સીરતમે વોભીતો નેક હે હજારોમે એક હે.

શએર

મહેર—હજાર હેફ કે દીલ મેરા મેરે બસમે નહી.
સીવા ઉસકે ઔર કીસીકે હવસમે નહી.
નહી યેહે માનતા કમબખ્ત દીલ તો કયા ઇજારા હૈ.
જીસે યેહે પીયાર કરતા હૈ વોહી પીયારા હમારા હૈ.

ગાના.

દોનો—માન મચલ નચલ ચન્ચલ ચમલ દીલબર હે પરીયા.

મહેર—કરલો યાર જો ભાયા સાવરીયા.
કરશાદી આબાદી ઉનસે સુંદરીયા,

દોનો—શાન ફલક તલક હા હા, ચમક દમક હા હા.
લટક મટક હા હાં, જટક પટક હાં હા.

મહેર—નશીસ્લ ચીકન્કા બડી હે, કુટની બડી હે જુટની,
ઇધર ઉધર નજરીયા જૈસે બંદરીયા,
નાચે અટરીયા ઉછલ કુદમ ચલના—માન મચલ.

ગાના.

મહેર—કહાં તક ઇન્કાર હોગા આખીર સીતમ કહાં તક યેહે દીલ ર...કે.
કભી તો દેખેગા બયકરારી કભી તો પુછેગા હાલ આકે.
ફલક મુસીબતકા સરપે ટુટે કરે વોહ વાએદ હજાર ઝુટે;
ખયાલ ઉસકા ન હમસે છુટે હજાર હોં સામને બલાકે.
રહે ન અબ હમ કીહીકે કાબીલ કે લેચુકા એક બેવફા દીલ.
ન મેરી સુરતપે હોના માઇલ મજા ન પાઓગે દીલ લગાકે.

મનસુર—ખડે હુંવ ખીદમતસે કબસે આકે જરા તો દેખો નજર ઉઠાકે.
મીટા ચુકે બસ સતા સતાકે બને ગુન્હેગાર દીલ લગાકે.

(ગાના)

મનસુર—ઇશ્કમે બેકલ હું મન હરવા,
જરા લાગો એપીયારી મ્હે ગરવા.
ખૈરાતે હુસ્ન દેડાલો, દીલશાદ હોવે મતવાલા;
તોરીશાન, બઢે જાન, અલ્લાહ કામ બનાવે.
મંશા મનકી પાવે
ચન્દર બદનીઆ ગોરી મોહનીયા.
મીર્જ નયેનીયા ગુલ લાલા,
બને નુરીમે મેહે નુરબાલા, જીકો આજ નહી જલા;
આવો આવો લુભાવો રીઝાઓ જાના,
મીલ સબ દીલકો ઘર કરવા.—ઇશ્કમે.

શએર

મહેર—તુમારે ઇશ્કકા મુજપર અસર હોવે તો મૈ જાનું,
કોઇ સદમા મેરી જાનપે અગર હોવે તો મૈ જાનુ.
મનસુર-ભલા કબ આપકો હજમેરે અરમાનોસે મીલતા હૈ.
મજા સાહેબકો મીલ્તા હૈ તો દીવાનોસે મીલતા હૈ.
મહેર—પરેશાં હાલ હર સુરત પરેશાનોસે મીલતા હૈ.
જો ખુદ હોતા હૈ દીવાના વોહ દીવાનોસે મીલતા હૈ.
મનસુર—હકીકતમે કયામત હોતા હૈ ઇસ દીલકા આજાના,
પસંદ આજાએ લૈલી ક્યે ન કયું મજનું સા દીવાના.
મહેર—મકતુલકો દુન્યામે કાતીલ અજીજ હએ,
કાતીલ કી તેગે તેજકો બીસ્મીલ અજીજ હએ.
ગુલકો સદા ફુમાને અનાદીલ અજીજ હએ,
મજનુકો અપને લૈલીકા મહેમીલ અજીજ હએ;
દીલ્મે હમારે વો હએ હમે દીલ અજીજ હએ.
મનસુર—મુદઆ દીલકા જરા હમકોભી સમઝાને દો;
જો હૈ દીવાના ખીઆલ ઉસકા સનમ જાને દો.
મહેર—મૈ હું મજનું મેરે મજનુંકો જરા આને દો;
ખુબ ગુજરેંગી જો મીલ બૈઠેંગે દીવાને દો.

મનસુર—અબ ઉન્હેં આપકી પરવાહી નહી.
મહેર—વ્હેકબી ઇશકમે હોતાહી નહી.
મનસુર—મુસીબત આશકકી ખાતર ફરહાદ સે પુછો.
મહેર—અસર ઉલફતકા શીરીં કે દીલે નાશાદસે પુછો,
મનસુર—બહોત નાલે કીયે ગુલને ખબર કુચ્છબી નથી બુલબુલ કી.
મહેર—ઉઠી બુ બનકે ગુલશનમે સબાહત આરજે ગુલકી.
મનસુર—હુવા કીયા કેસકા અનજામ ઉલફત ઈસિકા કહેતે હે.
મહેર—બની માતમ નશી લૈલી મહોબત ઈસિકા કહેતે હે.

મનસુર—આપકા જો ઇરશાદ હે વો હમારેહી હસબે મુરાદ હે, યાને ઈશ્ક દોનો જાનીબસે હોતા હે, આશકબી માશુકકે લીયે જાન ખોતા હે.

શએર.

ફીર મેરે સાથ સાહેબકી જફા યે કીયું હે?
હમપર જુલ્મ ઔર રકીબોસે વફાયે કીયું હે?

મહેર—યે બાત જરૂર હે, યહી ઈશક વ મહોબતકા દસ્તુર હે,
મગર બે અસરીસે હર શખ્સ મજબુર હે.
મનસુર—તો ક્યા હમારે ઇશકકા આપપે કુચ્છબી અસર નહી.
મહેર—ઇશક જો બે અસર હો ઉસકા યહાં ગુજર નહી.
મનસુર—બા અસર વો ઈશ કીસકા હુએ?
મહેર—આપ ખુદ જાનતે હે જીસકા હે.
મનસુર—જીસે તુમ ચહાતી હો લાગે ઉસે દીવાના કહેતે હે,
મહેર—કહેં દીવાના સબ હમ નાજ માશુકાના કહેતે હે

મનસુર—ઓ હટ ધરમ, બેશરમ, કયા ઇનસાફ ઈસીકા નામ હે જો તુ ઉસપર મરે, વો તેરા ખ્યાલબી ન કરે

મહેર—યહે બાત જરૂર હે ઔર યહી ઇશકો મહોબતકા દસ્તુર હે ઇશકકા પાયા અભી આપકે સમજમે નહી આયા અગર જહાંગીર કો મુજસે નફરત હય, તો મુજે ઇસી દર્દે ફીરાકમે લજ્જત હય. જો આંખસે દુર હય, વો દીલસે નજદીક હય. જો હાલસે બે ખબર હય, વો ખીયાલમે શરીક હય. ખોલકર ચશ્મ હકીકત જો મીલા એકસે એક, તો જુદા હો ન કભી, હોકે જુદા એકસે એક.

શએર.

મનસુર—ક્યા નીભાવેગા જમાનેમે વફા એકસે એક;

સફહએ દહેરમે- એક દીલ ન હુવા એકસે એક.
દીલકે દો હરફ હય સો વોહભી જુદા એકસે એક.
મહેર—જાવો જાવો મેરા સર ન ફીરાવ. જાના ચાહતી હય)
મનસુર—કહાં જાતી હો જરા ઇધરભી આવ.
મહેર—ખબરદાર! મુજકો હાથ ન લગાવ.
મનસુર—અજી બસ જીઆદા ન સતાવ.

ગાના.

મહેર—તોરી મનકી કછુ નપુરી હો આસ કાહે સતાવેરે,
મુજપે સીતમ કાહે કરે જીયારામે સોંચ અરે.
પાયે પાયે નાહી જીઆકી આસ.
છલકે ચલે ન તોરી બતીયા, દામનકી ખરાબ;
અબ જીન કીયા દીયા ચમક તાબ.
બીજલી, છતીયા તલ મલાયે જાનકો જલાયેરે—તોરી.
મનસુર—(જબાની) દીલ સતાના કીસી મજબુરકા હય કામબુરા.
યાદ રખના કે હય ઇસ બાતકા અનજામ બુરા.
અગર તુમકો હમસે મીલને મે આર હય, તો હમેં બદલા લેના ક્યા દુસવાર હય.

(મનસુરકા જાના)

મહેર—(ગાના) દુશમન મેરા બનબન દીન રૈન,
બાલા જોબન કરે ચૈન હીરન.
દુનીઆમે કીસ ગજબકે આજાર,
કહીં દુશમન કહીં આશક જાની,
જીસકો તકત નહીં વોહ ડાલે નૈન.

(જહાંગીરકા આના)

જહાંગીર—સોનેવાલે જાગો, નાવમેં ખાક ઉડતી હય.
મહેર—અએ પીયારે જહાંગીર યેહ કયા હાલ હે, કીસતરફ ખીયાલ હે?
જહાંગીર—કીયા મુજસે કહેતી હો, કયું કહેતી હો, કયા કહેતી હો.
મહેર—ઇધર મું ફેરકે દેખ મેરે નવજવાં આશક,
તુ અપની મહેર સે હો યું ન મહેરબાં આશીક.
જહાંગીર—મેરા આશક ન કોઇ ઔર ન મૈ નાતવા આશક,
મે કયા જાનું કહાં આશુક હોતા હય કહા આશક.
મહેર—મુનાસીબ થાકે અય પ્યારે અયાં હો રાજે દીલ હમસે.
છુપાયા આપને યું બદગુમાં હો રાજે દીલ હમસે.

મુનાસીબ હય ર્‌હે ઝાહીર જાને જહાં હો રાજે દીલ હમસે.
રહે ગયરોંસે સરગોશી નીહાં હો રાજે દીલ હમસે,
ર્‌હે કુદરત હય હુએ હમ આજ કયા બે એતેબારોં મે.
જહાંગીર—જબસ ના કામીયાં હય હમ સફીરો કામમે ઉસકે,
ખલલ પડ જાએગા ઇસ રાહતો આરામમે ઉસકે,
કફ્સ કીયા હય છુરી હય એક દીન અનજામમે ઉસકે;
બહોત હુશીયાર રહેના તુમ ન આના દામમે ઉસકે;
કહીં સૈયાદ બી બુલબુલ હુવા હય દોસ્તદારોં મે.

ગાના.

મહેર—કાહે છોડે પીયારે દીલબરરે મોરે યાર,
પીયારે સુખન મોરે માન, તનમન સબહી ડાલુ વાર,
મનમે રંજ કાહેકો કીનો તજ યાદ સારી દીનો.
કન્થ કીયું છોડે હો મારા ધીઆન,
લાગેરે માહે મોહેબાન—ઉઈ ઉઇરે કીની ખુવાર જાર,
હમતો તુમપે જાન દેતે નહી દાદ હમરી લેતે
સખત તુમ કૈસે જીકે આહ, નીયારી હય ચાહકી રાહ;
ઉઈ ઉઇરે મૈ તો બઠી હાર.
જહાંગીર—મૈ નહી હરગીજ જમાનેમે જફાકે વાસ્તે
દીલ નમેરા ઔર નમૈ કુચ્છ નાસજા કે વાસ્તે
તુમ જફાકે વાસ્તે યાહો વફાકે વાસ્તે
ઢુંડો કોઇ ઔર જુલમે નારવાકે વાસ્તે,
મુજસે નફરત કીજીએ બસ અબ ખુદા કે વાસ્તે.
મહેર—એ ગુલે ખુશરંગ વો રંગ વફા જાતા રહા
ક્યા હમારા આપકા વો વાસ્તા જાતા રહા.
જહાંગીર—કીયા કહું દીલસે મહોબતકા મજા જાતા રહા.
ઐસા કુચ્છ દેખા કે સારા હોંસલા જાતા રહા.

મહેર—હાએ આજ મુજકો સાબીત હો ગયા, કે આપકો મેરા બીલકુલ ખીયાલ ન રહા.

જહાંગીર—બેશક પહેલે તો મૈને સુના સુનાયા થા મગર અબ યકીન હુવા કે મહોબત કોઇ ચીજ નહી હય. ઇસ લીયે આપકા ઇશકબી કોઈ અજીજ નહી હય.

શએર.

હસીં ખીયાલે મહોબ્બત જરા નહીં રખતે.
ર્‌હે વોહ ફુલ હય કે બુએ વફા નહીં રખતે.

શએર.

કોઇ હોગી અએસી કે જીસને દગાકી.
મગર મૈંને કીયા આપકી હય ખતાકી.
અગર આપ બીગડતે તો હમપર બન આતી,
કસમ ખાકે કહેતી હુ અપને ખુદાકી,
નહી મુજકો આદત હય હરગીજ જફાકી

જહાંગીર—ઐારતોંમે યહે સીતમ ગારીગોંકે તોરતો હય,
નસહી તુમ મગર ઈસ હમમે ઐારતો હય;

મેહેર—યહે કીસ મુલ્ક કા દસ્તુર હૈ બતલાદે જરા કોઇ.
ખતા કોઇ કરે દુનિયામે ઐાર પાયે સજા કોઈ

જહાંગીર—ઐાપથા જીનકી ગુન્હાઓં સે ગુન્હાગાર બને.
જીનસે ઉમીદે વફાથી વોહ જફાકાર બને,

મહેર—તો કયા આજસે મૈ ના ઉમ્મીદ હો જાવું?

જહાંગીર—અલબત્તા। જૈસે મૈ ઈસ્મતસે નાઉમીદ હોગયા

મહેર—કુચ્છ આપને મુજે દીયાથા વાપસ લે લીજે.

જહાંગીર—વો ક્યા ચીજ હય બયાં કીજે.

મહેર—યહે રૂમાલ જો મહોબતકે ફુલોમે બસાયાથા,
મગર અબ ઉસમો વો ખુશબુ નહી રહી;

જહાંગીર—ઐાર ઐસી મેરી આબરૂભી નહીં રહી.

મહેર—પીયારે જહાંગીર વો જમાના કહાં ગયા કે યહે ઈશક રાયેગાં ગયા.

જહાંગીર—કયા કહું દીલસે મહોબતકા મઝા જાતા રહા.
ઐસા કુચ્છ દેખાકે સારા હોસલા જાતા રહા.

મહેર—તો દગાબાજ કોન ઠેરા?

જહાંગીર—વોહી,

મહેર—વોહી કોન,?

જહાંગીર—જીસને એકકો મારા દુસરેપે દીલ વારા.

મહેર—ઐ દીલારા કીસકે તરફ હય યહે ઇશારા!

જહાંગીર—ઐર અબ આપકે વાલીદ ઇમાનદાર કહાં હય?

મહેર—અપને ખીલવત ખાનેમેં.

જહાંગીર—જી ઉનકો કીસી તેખાનેમે બન્દ રખીએગા, અગર ખુલ જાયેંગે તો બન્દગાને ખુદાકો તકલીફ પહોચાયેંગે અચ્છા લીજીએ અલ્લાહ નીગહેબાન.

મહેર—સુજકો કયું છેડતે હો પીયારે.

જહાંગીર—ચલ હટ જા કીનારે (જાના હય)

ગાનો.

મહેર—રહેનારે પીયા કાહે કહે દુખ સહેનારે,
મર રહનારે જીવન અબ સોહેનારે;
સીના જલે આહે ભાવે નજીના
સૈયાં જો પીન નીભાયે ના—રાહતપાએ ના કહે ચાહેના
ચાહેના મોહેનારે.——જીયા કાહે,

બાબ દુસરા.

પરદા ત્રીસરા મહેલ.

ગાના

સલમાન--કરૂં આજ દુલહનસે મૈ શાદી હો હો હો.
બનકે દુલ્હા તનકે ફુલા મનકે ભુલા ગમમારા
સાંવલા સલોના પીયારા પીયારા હું હરબારી;
દુલ્હન મીલન સજન મોહનઆયે બડે ઠાટ બાટસે;
શાદ શાદ બન દામાદ પાય સાત હો ગયે બચ્ચે.
લડાવુંગા લાડ, દાલ ભાત દુંગા બાવા બનુંગા
પીયાર કરૂંગા બેટા કહુંગા હરબારી.

(જબાની) હાં હમ ભી રાજા ભોજકે ભાઇ વજીરોંકે જવાંઇ મગર ન બીછોના હય ન ચારપાઇ, ફીરભી વાહ રે હમ ઔર હમારી કીસમત, કમબખ્ત સોતે સોતે અબ જાગે, ઔર જાગે તોભી ઐસે બેલાગે કે શીકારી કુત્તે કી તરહ નાક કી સીધ વજીરકેહી ઘર ભાગે, હત તેરેકી બહોત દીનોંસે કહેના નહી માનતીથી, મગર મૈંનેભી વો જાદુ ચલાયા કે મહેરઆનોસે શાદીકા કોલ લેકે આયા, ઔર બાજારસે નૌલખા સહરા મંગાયા ઔર દુલ્હા બનકે આયા, મગર બાપ રહે મામલા બડા બેઢબ હૈ કે મેરે જોરૂકા ન કોઇ બાપ ઔર ભાઇ ફીર મૈ કીરકા જંવાઇ, સુસરી હે ન સુસરા હે ન સાલી હે ન સાલા હે, ન કોઇ ચાહનેવાલા હે ઐરભઇ દેખા જાએગા ઇસીકો સબ સમજ લેંગે, વહી સુસરા વહી સાલી વહી ....

ભાઇ, મગર વ્હે બી કીસ કામકા કે ચાવલ ભરનાના ઔર ગાડી ભર સગાઇ, વોહ મેરી લુગાઇ કીસ નાજ અદા કે સાથ આ રહી હે, અબ જરા નેનોસે નેના લડાવું ઇસકો લુભાવું.

(ગાના.)

નૈના લગાયે કહા જાયરે પરદેશી મીયાં.

હાયે હાય વ્હે તો આંખે નીકાલતી હે, પેંતરે સંભાલતી હે કહીં બીલ્લીકી તરહ ઝડપ તો નહી લગાએગી, મુજે ચુહા સમજકે ગડપતો ન કર જાએગી, એ દીલજાન, બલોચીસ્તાની તજે ખીલાવું પુનેકે પકે પકે પાન.

રીહાના - અરે મુવે મનહુસ ઇસ તેરે સુરતકો ઔર કહીં જાકે જલા, મુજે અપના કાલા મુંહ ન દીખા.

સલમાન ક્યા મેરા મું કાલા હૈ, તુ ઠેર ઇસકાભી એક મસાલા હૈ, ઘરકો જાતા હું .ાર દીલાયતી સાબુસે ગોરા બનતા હું જબતો મુજે પીઆર કરેગી અપને ગલેકા હાર કરેગી.

રીહાના અરે મુવે કૌન લીએ આંખુંકી આબરૂ ખોતા હે, ભલા થાડા ધોએસે કહીં જછેડા બી ઘોડા હે.

સલમાન—વાહ કીયું નહી હોતા હે, મેને અપને હાતસે બછેડે બનાયે ઓર વોહ એસે બને કે પુને કી ઘુડદોડ મેં આયે, ઓર ઈનામ પાયે.

રીહાન—વો કોન?

સલમાન—એકતો તુહી પહેલે કેસી લાતેં ઝાડતીથી ઝગડતીથી, મગર સલમાન કોચમેનને એસે ચાબુક લગાયેકે સબનાજ વ નખરે ભુલાયે,

રીહાના—મુવા દીહાતી કેસી ગપ મારતા હે શરમ બી તો નહીં, આતી હે.

સલમાન—હાયે હાયે વ્હેતો ઢેલેકા ઘર મટી હુવા ચાહતા હે. એ મેરી મહોબ્બત કી ટોકરી જવાન છોકરી, અગર તુ મુજસે આજુરદા હોતી હે તો મેભી તેરી મહોબતસે દર ગુજર કરતા હું ખાલીર ખાં કી મટરમે ડબલ રોટી ખાકે ડુબ મરતા હું.

રીહાના—મેરી બલાસે મેરી પપોજારસે, પીછ તો છુટગા મુવે ચમાર સે.

સલમાન—કીયું અબભી બુલાતી હે યા નહી, આંખસે આંખ મીલાતી હે કે નહી કુચ્છ દાલ નહી ગલતી એ દીલજાન, સદકે ...એક બોસ્તા તજદે કુરબાન.

રીહાના—હટ તુજે ભવાનીકી ભેટ ચઢાવું, તેરા કલેજા ખાવું, સચ હે લાતકા આદમી બાતસે નહી માનતા હે ચમારકે દેવકો જુતેકી પુજા ચાહીએ.

સલમાન—અરે બાપરે છરને છુરી મારી ખંજર મારા ભોંક દીયા.

રીહાના—અ[illegible] [illegible]હા મેને વ્હે કયા નાદાનીકી વ્હે મુવા કહીં મરે તો નહી પડે[illegible] [illegible]જમે જુતીયાં લગી જો બેહોશ હોકે ગીર પડા હે.

સલમાન—[illegible]. [illegible] વ્હે ગલેપડુ પીયારકા અસર ઠીક હોગા.

રીહાના—અ [illegible]રકો કયા કહ કર પુકારૂ?

સલમાન—અરે મીયાં, મીયાં

રીહાના—અરે મુવે.

સલમાન—તેરા બાપ,

રીહાના—ઓ માડી મીલે.

સલમાન—તેરા દાદા

રીહાના—અરે ભાઇ.

સલમાન—અરે આઇ આઇ.

રીહાના—અરે ભાઇ મુજસે તકસીર હુઇ સો મુજે માફ કર.

સલમાન—અરી દીવાની મે મર ગયા સો કયા માફ કરૂં, તુને જો મુજે જુતી જડી વો મેરે કલેજેકે અડી, અરરર.

રીહાના—કયા સચમુચ પેટમે જુતી ઘુસ ગઇ!

સલમાન—નહી તો કયા મે જુટ કહેતા હું વ્હે દેખ વ્હાં હે, જીગરકે અંદર નીહાં હએ અરરરરર.

રીહાના—અબ વ્હે બહાર કેસે નીકલેગી?

સલ—મેભીતો વ્હે સોચતા હું, મગર એક તદબીર હે, અગર તુ મુજે એક બો [illegible]લેગી તો શાયદ ઉસકે અસરસે બાહેર નીકલે, નહીં તો મે મર જાવુંગા, જહન્નુમ મે જાવુંગા, ખબીસોંકા પારલીમેન્ટ બીઠાવુંગા, તુજપે વારંટ નીકાલુંગા, તુજકો પકર બુલાવુંગા, અરરરરર.

રીહાના—કયા ઇસ મુવેકા બોસાલું? કાલે કુત્તે કા મુંહ ચાટુ? મરતી કયું નહીં જાતા મુવા.

સલમાન—અરે ઓ કનીસ્તર, ઓ જમાદાર, ઓ હવાદાર, ઓ મહેરબાનો અરે વાહવા મ્હેં અછી શાદી હુઇ શાદીકી બરબાદી હુઈ.

રીહા—અરે ચુપ ચુપ યા ખુદા અબ કોઇ તદબીર બતા !
(અનવરકા મએ દેવોં કે આના)

અનવર—ઐ પ્યારે દેખો મૈને જો આદમી કહાથા વો ય્હી હૈ. અબ હોશીયાર ખબરદાર હો જાવ

રીહાના—અરે બાપ તેરે હાથકા બોસાલું તો નહી ચલે.

સલમાન—અરે હાલકા તો કયા બલ્કે નાકકાબી બોસાદે તો નહી ચલે, મ્હે તો ગાલસે પકડી સગાઇ હુએ ઉસ્કી અસરસે બહાર નીકલે.

રીહાના—અચ્છા તો લે મુવે. (દેવકા હાજીર હોના રીહાનાકા બેહોશ હોના સલમાનકા કાંપના.)

દેવ—ખબરદાર, બદકાર!!

• **સલમાન**—અરેરેરે! મ્હે બલા કહાંસે આઇ? કોન ? લોના ચમારી માઇ કે કલ્લાબીરકે ભાઈ.

દેવ—ખબરદાર! અગર જરાબી જબાં હીલાઇ તો સમજલે તેરી કઝા આઇ, ચલ સરસે સહરા પગડી ઉતાર.

સલમાન—અચ્છા મેરે સરકાર (સહરા ઉતારકે અનવરકા પહનના)

અનવર—વાહવા સુબ્હાન અલ્લા ! કયા સહરા હૈ ઔર સહેરકી બહાર હૈ. રૂબાઇ.

રોનકે આલમ હૈ ગૈરતે ગોહર સહરા,
મોતીયોંકે કહીં મોતીસે હુએ બઢકર સહરા.
ખુશબુસે હુવા જાતા હુએ મુવતર દીમાગ
અલ્લાહ અલ્લાહરે ફુલોંકા બના હૈ સહરા.

અબ મએ મરસેહતન સલમાન બન જાતા હું, મતલબકા રૂપ બનાતા હું.

સલમાન—લો અબી એક મુદ્દઇકા સવાલો જવાબ હોને ન પાયા, ઔર દુસરા મેરા બાપ કહાંસે નીકલ આયા, અગર મ્હાં બી રીશવતકા કામ હૈ તો એસે કબરસ્તાનકો હમારા સલામ હૈ.

રીહાના—યાં ઇલાહી ય્હે દેવ કૌન બદખીસાલ, મૈંને ખુવાબ દેખા હૈ યાં ખીયાલ.

અનવર—અરે હાં હાં કહાં દેખા? કયા દેખા?

શએરઃ

કદમ રખ સકે દેવ કયા જાન હૈ
ખડા યહાં તુમારા હનુમાન હૈ.

સલમાન—અરેરેરે ય્હેતો લુટીયા ડુબ ગઇ, બન્દા અધરહી લટકતા રહેગા, ઔર ઇનકા કામ બન જાએગા, મગર ય્હે કહાં મરતા હૈ, કમબખ્ત જાનતા નહી કે બન્દાભી સરપે કફન બાંધે ફીરતા હૈ. અરે ભાઇ બતાતો સહી ય્હે હરકત કૈસી? માર બૈઠુંગા છુરેકી ઐસી તૈસી, કયું કમબખ્ત નહી માનતા દેખ કમરતક ગુસ્સા આકે રહે ગયા. અરે અબકીયા (મારને જાના દેવકા દરાના) કરું, મેરી અમ્માકો ખુશ્નાવું યા કુચ્છ મૈં અપની બહાદુરી દીખલાવું. અરે ભાઇ મગર ય્હે કયા જંજાલ, હુએ કટોરા પીરે ઘડીઆલ.

અનવર—ઐ ભાઇ અગર જો ય્હે યુંહી ખુદા રહેગા, તો શોર મચાએગા, બહેતર હૈ ઇસ્કો રસ્સીસે બાંધો.

સલમાન—પીટ પીટકે ગડડી બને ઔર લાખો આયે ધાવ;
મુરગીને સંકટ સહે ઔર બચ્ચે ખાયે બાલાવ.

અનવર—કીયું જારૂજી નીકાહ પઢાતી હોયા નહી. અચ્છા તો તર્હાં કાજી જી બન જાવ શાદી રચાવ.

ફરજાના—ઐ મુજી અપની જબાન સંભાળ કીસે જારૂ બનાતા હૈ કંગાલ.

અનવર—અરે ભુલ ગયા અમ્માજાન.

ફરજાના—પીયારી કાજી સાહેબ આતે હૈ તૈયાર હો જાઓ.

કાજી—આપકો મનજુર હૈ ય્હે ઇકરાર નેક સાઝાત.

અનવર—મહેરબાનોકે મહેરબાનીસે મીલતા હૈ ય્હે હાત;
તુમ કીયા ઉનસે બઢકે હો જો કરતે હો ઐસી બાત.

કાજી—કૌન હૈ ઇસ્કા વકીલ ઔર કૌન હુએ ઇસ્કા ગવાહ.

અનવર—આપ મેરા હુએ વકીલ ઔર મેરી મા ગવાહ.
તુમને ઇન બાતોંસે કયા બન્દોંસે પાકદોનીકાહ.

ફરજાના—બીચમેં મતબોલ ઐ કંગાલ, પાજી, ફસીરાહ.

અનવર—કીયું ન બોલું કયા ય્હે તેરી જોરૂ હુએ વાહવા.

દેખને લો કોપા કાજીજી જલદીસે પહેલે નીકલે.

કાજી—ખુશ રહો દુનીઆમે તુમ સરસબજ રહો ફુલો ફલો.

અનવર—ઋકે હમારા કામ હે અબ તુમ યહાં સે ભાગો ટલો, પીયારી અબ છબરતો દેખો.

શએર.

મુદદઇ લાખ બુરા ચાહેતો ક્યા હોતા હે,
બીગડી બન જાતી હે જબ ફજલે ખુદા હોતા હે.

રીહાના—કોન! મેરા પીયારા અનવર.

અનવર—એ મેરી રીહાના દીલબર.

સલમાન—અરે કોઇ આઓ યહે બદસુરત આદમી મેરી આબર લેતા હે, મેરી જોરૂસે બગલગીર હોતા હે.

રીહાના—એ જાન મૈ આપકો સમઝતીથી સલમાન, મગર ક્યા હીલા બહાના હુવા, કીસતરહ યહાં આના હુવા!

અનવર—પીયારી જબ મૈને તુમારી શાદીકી ખબર પાઇ, એક બીજલીસી તડપ મેરે દીલમે આઇ, વહીં મૈને યહે બાત અન્તરકો સુનાઇ, અબ અપના અકદ હો ગયા, કીસી બાતકા ખટકા ન રહા, એ યારો ઇસકો રાતભર યુંહી બંધા રખના, અગર છુટ જાએગા તો અપના સબ કામ બીગડ જાએગા.

સલમાન—એ બાઇ અબતો મુજકો ઇસ ગઠડીસે નીકાલો, મેરે સરસે આફત ટાલો, મૈને જો કબરસ્તાનમે તુમારી મસખરી કીથી, વોહ મુજકો માફ કરો, મૈ તુમે ફુલોંકી ચાદર ચઢાવુંગા, તુમે બકરા ભેટ દુંગા, ચાહે તો તુમ દોનોં મેરે પાંવ પડો.

(દેવકા ઉઠાના ઉસકા શોર મચના)

બાબ દુસરા.

પડદા ચોથા. રસ્તા.

સલમાન— (ગાના)

દેખો દુલ્હાકી ખુબ ગત બની સીલીકુર ચઢા નુર
પડા ફન્દા ભુલ ગઇ શાદી હો, હો, હો, હો, હો,
ગઇ બના ભાગ ઘર ધના, રહા બના ફોક કર ચના, હોહોહોહો.

જવાની.

વાહવા અચ્છી આદી હુઇ કુમ્હાન અલ્લાહ વલ્લાહ એસા દુલ્હાબી કહીં દેખા હોગા. ક ન ન .. ર ઉપર ટાંગ, જેસે બાંગ મતીકા સુવાંગ, અજી યહ કહો કે જાન સલામત બચ ગઇ, વર્ના શાદીકે એવજ કફનકી તૈયારી હોતી, ઔર સરકે બદલે કમરે ફુલોંકી ચાદર ચઢતી ત્તાહજાદે સાહેબતો ઇશ્કમે પાગલ બનકે દુનીયાકો ફરામોશ કર બેઠે. ઔર નોકર ચાકર ભુખે પીયાસે અપને ઘર બેઠે.

જીંદગી ભરતો મરેંગે જરપરસ્તીકે લીયે.
જાતે હે જહન્નુમ મેં આપ હમ ફાકકા મસ્તીકે લીયે.

મનસુર—અરે કયા હે સલમાન કયું ઇસ કદર હેરાન હે!

સલમાન—મુફલસીને કરદીયા હેરાન હે,
જાં બલબ અબ ભુકસે સલમાન હે.
નહીં અબ હુકમ હે સલમાનકો સરકારમે આવે,
કે અબતો શહેજાદે ભુતકે અવતારમે આવે;

ગાના.

મનસુર—સુન ગુનસે સુન દામ તું
દેખુ હમ તોરે છલ હુનર હુનર હાં બઇયા હું લઉં
કામ બનાએગે, દામભી પાએગે, જાવોગે.
બન નિહાલ ખુશી લાવોગે મન કમાલ,
દુ:ખ મીટાએગા સુખ ઉઠાએગ જરસે સુદામ તું,

સલમાન—ફરમાઇએ! હુસુલે દોલતકા જો ઇસરાર હે. ગુલામ જાનો દિલસે તૈયાર હે.

મનસુર—પક્કા ઇકરાર હે.

સલમાન—સચ્ચા કૌલો કરાર હે.

મનસુર—અગર કોઇ મુશકીલ કામ હો!

સલમાન—પૈસેકા ઇનતેજામ હો તો હમસે કામ અંજામ હો.

મનસુર—અગર કોઇ ખુન કરના હોતો?

સલમાન—ખુશીસે અપની જીંદગીમે બારહા કરદું.
અગર પૈસા મીલેતો એક જમાનેકા ગલા કાટદું.

મનસુર—અગર ખુન કરનેકે વકત હાથ થમ જાએ, યા ઔર કીસી બાતકા ખ્યાલ દિલમે આ જાયે તો મુરૌતકી રકમ જાયે.

સલમાન— ગાના.

યારો સબકા હે સરદાર પૈસા
કોઈ ખરચે જો દામ ઉસકાહી બને કામ;
વોહી પાવે આરામ દામસે હોવે કામ,
દામસે પાવે નામ, રહે પલ્લેમેં ગર ચાર પૈસા
જોરૂ બચ્ચે પૈસેકે હે હામી યાર ગાર,
લેને દેના હે બ્યોહાર પૈસેકા;
સારે પીયારોમે હુએ પીયાર પૈસેકા
સભી સરકારો દરબાર પૈસા
બના આલમમે યારોકા ગાર પૈસા,
કરે નામી હુનરોમે ચાર પૈસા;
પ્યારા કૈસા બના હુએ યાર પૈસા,

મનસુર— રૂબાઇ.

શાબાશ મરદોંકે એસીહી લીયાકત ચાહીએ,
રહમ કુચ્છ ન ચાહીએ ઔર ન મુરવ્વત ચાહીએ.
કામ જીસ ઢબસે બને વો લીયાકત ચાહીએ,
હે મંદા વોહ શાહ જર જીસકે ખજાનેમે નહી,
મુફલીસોં કી આબરૂ સારે જમાનેમે નહી.

સલમાન—ફરમાઇએ અબ જરકી લાલચસે રગોમે ખુનકા જોશ હે, અકલો હોશ ફરામોશ હે.

મનસુર—સુનલે એ સલમાન મેરી બાત સચી માન તું,
થોડીસી તકલીફ એક મુદતકી રાહત જાન તું.
ખુન કરના શાહજાદેકા મુઝે મનજુર હે,
કામ યેહ કરદે તો તેરી મુફલસી સબ દુર હે.

સલમાન—કૌન શહેજાદા જીસકે ખુનકા ઇરાદા !

મનસુર—શાહેજાદા જહાંગીર, આશકે મહેર બેપીર.

સલમાન—કીયું કરાતે હો કીસી આશકે દીલગીરકા ખુન,
ફીર ખુનભી એસા કે જહાંગીરકા ખુન.

મનસુર—કીયું ન મનજુર હો ઉસ આશકે નાશાદકા ખુન.
જીસકે બાઇસ હો રહા હે મેરે અરમાનોંકા ખુન.

સલમાન—અફસોસકી હૈ બાત નમક જીસકા ખાવું મૈ.
યહે જબરદસ્ત હાત ઉસી પર ઉઠાવું મૈ,
મરજાવું જો કભી યહે ખીઆલભી દીલમે લાવું મૈ.

મનસુર—હો ઐશ જીસમે હાસીલ સવાબસે બહેતર,
વો ગુન્હા હૈ હજારો અજાબસે બહેતર.

સલમાન—અજાબ સમજો શગલે સવાબસે બહેતર,
મીલેગા કોઇ ન આહેમક જનાબસે બહેતર.
મગર યહેભી તો ફરમાઇએ કયા એસી બેબસી હૈ
જો કે ઇસ જુલ્મપર કમર કસી હૈ?

મનસુર—નેક નામી નહીં અબ દહેરમે દરકાર મુજે,
કરતી હૈ આરજુએ ઇશક ગુનેહગાર મુજે.

સલમાન—અજી કેસા ઇશ્ક ઔર કીસકા ઇશ્ક!

મનસુર—મહેરબાનો મેરી માશુક હોકર જહાંગીરકા દમ ભરે,
ઔર મનસુર ગુનાહોં સે ડરે એસા કામ કીસીકી બલા કરે,

સલમાન—હાં અગર વસ્લહી મતલુબ હૈ તો આપકી ઔર ઉનકી મુલાકાત ખુબ હૈ.

મનસુર—મગર ઇસકા કયા મતલબ હૈ યહે બાત તો ઉસે ના મરગુબ હૈ.

સલમાન—અજી મૈ જીમ્મેવાર હું ઉસકો કબ્જેમે લાનેકો તેયાર હું,

મનસુર—બસ બસ યહી અરમાન હૈ.

સલમાન—અજી યહે કામ તો આસાન હૈ!

મનસુર—આસાનકા કયા સામાન હૈ

સલમાન—સુન્યે જો કુચ્છ બયાન હૈ જો આપ આજ રાતકો કબરસ્તાનમે જાવોગે તો વહાં મહેરબાનોકો પાવોગે, મૈ શહેનશાહકે ધોકમે આપકો પહોચા દુંગા, મહેરબાનોસે આપકો મીલા દુંગા, આગે આપ જાનો ઔર આપકા કામ.

મનસુર—તો બસ કીજે કામ લીજે ઇનામ. (દોનોકા જાના)

બાબ દુસરા.

પરદા પાંચવા. મહેલ ફ્લાટસીન.

ફ્રેરોખ—આએ વજીર એ નજીર ક્યા ય્હે સચ ગુફતાર હૈ કે ઇસ ખત કા રાકીમ જહાંગીર હૈ!

વજીર—જી હાં હુજુર.

ફ્રેરોખ—આસમાનકે સીતારે મુનવ્વર હૈ યા સીયાહ? જેસા તેરે જહનમે આયે તસવ્વુર કર, આસમાન જમીનકે ગીર્દ ગર્દીશ કરતા હૈ યા નહીં, જેસા તેરે ખીયાલમે આયે સમઝ, દરિયાએ જખારમે પાની મૌજુદ હૈ યા નહીં? ઇસપે યકીન કર યા નકર, રાસ્તીકા ફરીસ્તા સચ કહેગા યા નહીં?, ઇસપર ચાહે શુબાહ કર યા નકર, રાકીમ આપકા હકીર ફકીર, મહોબ્બતકા અસીર જહાંગીર, એ વજીર રોશન જમીર ક્યા ય્હે સચ બાત હૈ કે જહાંગીર તેરી બેટી મહેરબાનોકી ઇશ્કમે દીવાના દીલગીર હૈ, ઉસ્કે ફીરાકમે અસીર હૈ, અગર ય્હે સચ ગુફતાર હૈ તો ઇસ્કા સબુત દરકાર હૈ, કે શહેજાદે જહાંગીરકા જુનુ હજરતે ઇશ્કકી બદોલત હૈ.

હુમાયુ—ઇસમે ક્યા શક વ ગુમાન હૈ, આપ જરા આડમેં હોકે મુલાહેજા ફરમાઇએ મૈ શહેજાદેસે છેડતા હું.

ફ્રેરોખ—નહી નહી, આહ! ખુદા જાને ક્યા બાત હૈ જહાંગીરકે સામને આને ઔર ઉસેસે આંખ મીલાનેકી મેરી હીમ્મત નહી પડતી, લેકીન આજ ઉસ્કી વાલીદા ખુદ મસ્કા ઉસ્કા ઇદીયા લેને નખશીખામે ગુફતગુ કરનેકો આયેગી, મુજે યકીન હએ કે વોહ અપને ફરજંદકા રાજ મુજસે છુપાયેગી, મેરે હુમાયું રસ્કે ફલાતુ ઇસ મૌકેપે તમામ દુનીયામે ફક્ત મૈ તુમકો અપના ખેરખ્વાહ પાતા હું, મુજે યકીન હૈ કે તુમ ઉન્હોંકી ગુફતગુ સુનકર મુજે સુનાવોગે, અપના મમનુન વ મશકુર બનાવોગે. (ફ્રેરોખકા જાના જહાંગીરકા આના)

હુમાયુ—કહીએ હુજુર મીજાજે આલી.

જહાંગીર—લાકિઆલી.

હુમાયુ—હુજુરને મુલ્લામકો પેછાના?

જહાંગીર—ખુબ પેછાના, અચ્છી તરેહ જાના.

હુમાયુ—મૈ કૌન હું, ઔર આપ કીસ લીએ ખામોશ હે?

જહાંગીર—આપ મખ્દુમ નુમા જો ફરોશ હો.

હુમાયુ—ઐર ખ્વાહોસે હૈ જો ના મહેરબાની આપકી,
બઢતી જાતી હદ બહોત અબ બદગુમાની આપકી.

જહાંગીર—મેરે હકમે કઈ દોનોકી હાલત એક હય;
મહેરબાની આપકી ના મહેરબાની આપકી.

હુમાયુ—ક્યું યહે પરેશાની કીસ લીયે?

જહાંગીર—આખીર યહે બેઇમાની કીસ લીએ!

હુમાયુ—યહે કયા એતબાર હે!

જહાંગીર—આપ બડે ઇમાનદાર હે.

હુમાયુ—યહેભી હુજુરકી કદર દાની.

જહાંગીર—હુજુરકી નહીં બડે હુજુરકી મહેરબાની હે બલા શૈતાનકે ઘરકે વહી આપકી એક લડકીભી હેના.

હુમાયુ—વો તો હુજુરકી કનીજ હે.

જહાંગીર—કનીજ નહી બલકે હર દીલ અજીજ હે:

હુમાયુ—ઇસકે કયા માને?

જહાંગીર—આ માયેને, સુરજકી જોતસે આયેનેકી તડપ જ્યાદા હોતી હે, જરા ઉસકો આફતાબકી રોશનીસે બચાઇયેગા, વર્ના પછતાઇયેગા.

હુમાયુ—આપકો ઉસ કી બલાએ ખુરાઇસે ગરજ!

જહાંગીર—ઔર કુચ્છ ખીયાલ તો ખુદા ન કરે હમદરદીએ હુસ્ન જરૂર હે.

હુમાયુ—તો કયા ઉસકા હુસ્ન તબારકુન હે?

જહાંગીર—યહે આપકા હુસ્ન જન હે.

હુમાયુ—ઇસ હમદર્દી કા મતલબ?

જહાંગીર—બન્દેગાને ખુદાકા ફર્જના કે ઇસકકા મર્જ,

શએર.

નેકી કરકે નેકકો બદલેકી નહી આસ,
દામ ના માંગે કીસેસે ફુલજો દેવે બાસ.

હુમાયુ—મે સમજતાથા કે હુજુરકો મર્જે ખફ્કાન હે, મગર ઇસ જુનુનમેભી આલી દીમાગીકા ધયાન હે,

જહાંગીર—તો કયા આલમે જુનુ મેરી તબીઅત બદલ સકતી હે, ઈ ખીયાલસ્તો મુહાલસ્તો જુનું.

શએર.

સીનેકો ફીકનાહી જ્યારે જલકે અપની હવાસ નં છોડે,
કાલુમે પીસ જાએ ઇખ પીસકર અપની મીઠાસ ન છોડે.

હુમાયુ—દુનીયાંદારોંકે તબીઅતકા ક્યા એતેબાર હે, જબ કોઇ દોલત પેશ આતી હે તો ફોરન નીયત બીગડ જાતી હે.

જહાંગીર—વોહ તુમારે જેસે સકાબી મજહબ વાલે ઇન્સાન હે, જીનકા દોલ તકી લાલચસે ઇમતેહાન હે.

દોહા.

હલ્દી જરદી ના તજે ખટરસ તજે ન આમ;
સીલ વન્ત ગુન ના તજે, ન ઔગુન તજે ગુલામ.

હુમાયુ—મતલબકે વાસ્તે જો મ હો વો થોડા હે.

જહાંગીર—બશર અપના અચ્છા બુરા દેખતા હે,
બદી ઔર નેકી ખુદા દેખતા હે.

હુમાયુ—કીસી ઔરકોભી આપસે મીલનેકા ઇશતીયાક હે.

જહાંગીર—વો કૌન મુબતીલાએ ફીરાક હે?

હુમાયુ—કીસીસે કુચ્છ કોલો કરાર હે?

જહાંગીર—દીવાનોંકા કરાર બેકરાર હે.

હુમાયુ—મહેરબાનોસે.

જહાંગીર—(ના મહેરબાનોસે) બસ જાને દીજે ઉસ બેવફા કોમકા જીકરભી ન કીજે.

હુમાયુ—યે તો ફકત આપકા ગુમાન હે, કીસીસે મીલનેમે કીયા નુકસાન હે.

જહાંગીર—કયા આંખોકા પાની ઢલા જો બરમલા બેટીકા મેલ મીલાના અચ્છા જાના, અગર યે પેશા અખતીયાર કીયા હે તો કોઇ દોલત મંદ તાલાશ કીજે, યા બડે હુન્નુરસે અકલકી દરખાસ્ત કીજે.

હુમાયુ—ચાહે દીવાના હી ક્યું ન હો મગર ગજબકી ચુટકીયાં લેતા હે આપકા હરેક જવાબ કન્દાં શીકન હે.

જહાંગીર—મગર ખુને નાહકકા જવાબ બાકી હે.

હુમાયુ—ખુને નાહક કેસા?

જહાંગીર—જીસસે હાંસીલ હુવા હે પેસા.

હુમાયુ—તફસીલવાર ફરમાઇએ.

જહાંગીર મેરી તબએ મહેજુબ હોતા હે જાહીર—મેરે

કભી મહેજુપે હોતા હે જાહીર, કભી ખનકે ગઈપે હોતા હે જાહીર—
ય્હે કીસ કુસતએ બે ગુનાહ કાખુ હુ હે.

હુમાયુ—મેંના ય્હે ચાહતાથા કે આપકો ઇસ આવારા ગર્દીસે છુડાઉ, હવા ઔર ધુપ'ગી શીદતસે બચાવું.

જહાંગીર—તો કયા કબ્રમે ચલા જાવું? નહીં અભી દેર હે, બડે બડે અરમાનોકા દરીયા હાઇલ હે.

હુમાયુ—આપકી વાલીદાકો આપસે મીલનેકા ઇશતીયાક હે, જરા ઉનકોભી અપની સુરત દીખાઇએ, ય્હે ચાહતી માકી યાદ દીલસે ન ભુલાઇએ.

જહાંગીર—માતપીતા સબ નામકે સબ દુનીયાકા ય્હે ઝનઝટ હે,
આનઅસા જીસ ઘાટમે તુ વો ઘટ નહી હે પરઘટ હે.

હુમાયુ—માઆપકા હક ભુલાના જી જલ.ના કયા આપને ખીલાફે શરીયત નજાના, આપ ઠેરીએ મૈ ઉનકો બુલાલાતા હું.

જહાંગીર—બહેતર જાઇએ બુલાઇએ.

મલકા—હાં, હાં, પીયારે જહાંગીર કયા હાલ હે કીસ તરફ ખીયાલ હે કૈસા મલાલ હે?

જહાંગીર—બતલાવું કયા મૈ જો દીલમે રંજો મલાલ હે,
ખુદ દેખીએ ફકીરકી સુરત સવાલ હે.

મલકા—બેટા તુમને અપને બાપકો બહોત નારાજ કીયા.

જહાંગીર—અમ્માંજાન આપને મેરે બાપકો બહોત નારાજ કીયા.

મલકા—હય! ય્હે ગુસ્તાખાના જવાબ?

જહાંગીર—હૈં ય્હે બેહુદા સવાલ?

મલકા—એ લડકે ય્હે આજ હે કયા?

જહાંગીર—એ ઇસમતદાર ઔરત આજ હુએ કયા!

મલકા—કયા તુમ મુજકો ભુલ ગયે?

જહાંગીર—એ કાશ કયા અચ્છા હોતાજો મૈ આપકો ભુલ ગયા હોતા મગર મેરે લોહે દીલપર નકશે કલહીજર હો ગયા આપ મલકા હૈં અપ અપને દેવરકી બીબી હૈં, આપ મેરી મા હૈં યાને આપ મેરી માં નહોતે તો બહોતીં અચ્છા હોતા.

મલકા—જહાંગીર મુજે પહછાનો મેરા અદબ માનો.

જહાંગીર—એ સાહેબે ઇસ્મત બાનો આપ કીસ આરામ ગાહમે હૈં, કાતીલ ઔર મકતુલ સબ મેરી નીગાહમે હે.

મલ્કા—ઇલાહી ઔર વ્હેતો કુચ્છ રંગ બેરંગ માલુમ હોતા હૈ.

કુચ્છ મરતબે પે આપને બડોંકી નજર નહી,

મૈ કૌન હું તુમારી તુમે કુચ્છ ખબર નહી

જહાંગીર—મુજે ખુબ અચ્છી તરહ ખબર હૈ કે આપ આપની દેવરકી બાંબા હૈ ઔર મેરી ચચી હૈં.

મલ્કા—હુવા હૈ સીલસીલા કીતના જીતુને ખફ્તસામાંકા,

રફ્તારે હયાસે ચાહીએ ચાકે ગીરેબાંકા.

જહાંગીર—હજુર અફસોસ છોડા આપને અંદાજસે ચલના,

વ્હે બાતે મકરકી મરદુમે સરઅફરાજસે ચલના.

મેરેહી સામને દામન ઉઠાકે નાજસે ચલના,

રહે ફીર મુઝસે હી ઉલ્ટા ગીલાચાકે ગીરેબાંકા.

મલ્કા—જીનું હૈ કયા સાપ આંસતીંકા–ન ખૌફ દુનીયા ન ખૌફ દીન કાં,

અજબ હૈ નકશા દીલે હજીંકા–ન તુમને રખા મુજે કહીકા.

જહાંગીર—જીનસે કયુ ન હો કલબ મુજતર–ફરેબે દુનીયા હૈ વ્હે સરાસર,

હૈ ખુને નાહકસે દીલ મુકદદ–મગર વ્હે હૈ ફેસલાં ખુદાપર;

જો ચુપ રહેગી જબાને ખંજર–લ્હુ પુકારેગા આસ્તીંકા.

મલ્કા—જહાંગીર તેરી આંખોસે મુઝે ડર માલુમ હોતા હૈ.

જહાંગીર—આહ ! મૈ ઇન. આંખોંસે ડરતા હું જીસમેબે શરમીને ઘર બનાયા હૈ. મૈ ઇસ દીલસે ખૌફ કરતા હું, જીસને ખૌફે ખુદા ભુલાયા હુએ. આહ લાનત હૈ ઇસ દુનીયા ઐયાર મક્કારપર જો એક ફાહેશાકે લીબાસમે અહેલે ખબીસકી આંખોમે સમાઇ હૈ

યગાના જાનકે દુશમન હુવા યગાનેકા

લહુ સુફેદ હુવા ઇસતરહ જમાનકા.

મલ્કા—જહાંગીર તેરી હાલતસે મુજે ખૌફ આતા હૈ મૈજાતીહું.

જહાંગીર—જરા ઠૈરીએ. દમ લીજીએ, મૈ આપકો એક આઇના દીખાતાહું જીસમે જાલીમ વ મજલુમકી તસ્વીર હૈ, અબ મેગ વક્ત અખીર હૈ, દેખીએ ઇસ તસવીરકો મુલાહેજા કીજીએ, મેરે વાલીદે મરહુમકી તસવીર હૈ દેખીએ, કૈસી સમરત જમરદ કી નીશાની કે બોહ સુલતાની જમશીદ, ફરીદું, નોશીરવાની ઇસકો દેખકે મેરા દીલ તાજીમ બજા લાને ચાહતા હૈ, વ્હી આપકા અવ્વલ શોહર થા, ઔર અબ વ્હે આપકા શૌહર હૈ. કે જીસ્ને હકીકીભાઇ ફૌલાદ કોખાલીયા, ઉસ્કો નહેસ કદમોકે તલે દબા લીયા હૈ, દેખીએ

ઇસ તસ્વીરકે સામને વ્હે કેસી મજતી હે, જૈસે માહ રોશન કે સામને શબે તારીક, ગુલાબકે સામને ધતુરેકા ફુલ, અપને ભાઈકા ખુન કરનેસે ઇસકી સુરતપર ફીટકાર બરસ રહી હે. નજીસ રૂહ ઇસકી મગફેરત કો તરસ રહી હે.

મલકા—અરે હૈર હૈર કયા કરતા હે!

હુમાયુ—અરે દોડો દોડો કોઇ બચાવ.

જહાંગીર—હાએ વ્હે પડદે કે પીછે કીસકી આવાજ હે, કયા કોઇ ગમાજ હે. (જહાંગીરકા હુમાયુકો મારના)

હુમાયુ—અરે માર ડાલા ખુદાયા વ્હે કયા કહેર આયા!

મલકા જહાંગીર, જહાંગીર.

જહાંગીર—ચુપ! ચુપ!!

મલકા—યા અલ્લાહ! ઇસ આફતસે બચાના!!

જહાંગીર——બસ હે ખેર ઇસીમે કે ગોગા ન મચાના.

હુમાયુ - હોતા હે નજરમે મેરે તારીક જમાના.

મલકા—અબ એક ખુન તો કીયા અબ તેરા કયા ઇરાદા હે!

જહાંગીર—કયા વ્હે ખુન ઉસ ખુનસે જીયાદા હે?

મલકા તો કયા અબ મુઝકો મારેગા?

જહાંગીર—મજબુર હુ ઇજાજત નહી, કૌન હએ! દુઃકમ બખ્ત પાજી રૂસીયાહ, મૈ તો સમઝાથા તેરા જહાં પનાહ હે. ખેર અય નાપાક જહનુમકી ખુરાક, અપને જુલ્હાક કે લીયેભી કોઇ જગેહ તાલાશ કરના (મલકા સે) આપ કયું ઇસકદર ડરી જાતી હે, થરથરાતી હેં, આપકા દીલતો ઐસે નજ્જારોં કા આદી હે, હર મૌતકે બાદ શાદી હે.

મલકા—તુ જો કરતા હે ઐસે સખ્ત કલામ-
ઐસા બદ મુઝસે કયા હુવા હે કામ.

જહાંગીર—પુછતે, શર્મ કયા નહી આતી, તુમે કુચ્છભી હયા નહી આતી;
ઓ બદકાર તુને કીયા હે વો કામ ખરાબ,
જીસસે ઐારતોંકા હો નામ ખરાબ;
તેરે બાઇસ સે ઐારતોંકા સદા શર્મસે દેખના પડે નીચા.
ખાક તુને કીયા શરાફતકો, દાગ તુને લગાદીયા ઇસમતકો,
ખો ગઇ દહેરમે વફાદારી, ઉડ ગઈ પાકદામન સારી.
ઓ મક્કાર તુનેકી હે વો બદકારી,

જીસ્સે મહોબતકા નામ હો બીમારી.
રસ્મે શાદી કે વક્ત ફોસે નીબાહ,
હો ગયા સુવાંગ વ તમાશા આહ.

મલ્કા—હેમકર જહાંગીર રહેમકર મૈ તેરી માં હું.

જહાંગીર—મૈ શરમીંદા હોતા હું કે જો મેરી માં હૈ, વોહ મેરી ચચી હૈ, જહાં ગમ હૈ વહાં શાદી રચી હૈ.

મલ્કા—બસકર! જહાંગીર બસકર!! મેરા કલેજા મુંહકો આતા હૈ.

જહાંગીર—કયા આસ્માનો જમીન ઔર નાઠ હૈ, કયા ફરીશતોંકે કાનમે આવાજ જાતી હૈ, કયા મૌત આતી હૈ!

મલ્કા—બેટા તેરી બાતેં મેરે દીલમે શમશીરકી તરેહ ફીરી જાતી હય.

જહાંગીર—ઓ ખુની ઓ દગાબાજ માલીકે તખ્તો તાજ.

મલ્કા—ઉફ! કીસ કદર વહશત કા જોશ હય, અકલો હોશ ફરામોશ હૈ અરે કોઇ જાવો અખ્તરકો બુલાવ!

જહાંગીર—ચુપ! ચુપ!! (જહાંગીરકા મલ્કાકો મારને જાના રૂહકા આના.)

મલ્કા—અય મહારીજ જાને પલ્કી મુજકો બચાલે અપને પહેલુમે છુપાલે. શઓર.

બડા આજાબ હૈ પ્હે જીસ્મના તવાંકે લીયે,
રહાહે જુજએ બદન સીરફ ઇમ્તીહાંકે લીયે

જહાંગીર—ઔર હૈ હુજુરને કયું તકલીફ ઉઠાઇ?

મલ્કા—હાયેરે ખુદા જાને મેરા દીવાના કીસસે બાતેં કરતા હૈ!

જહાંગીર—તાલીમે હુકમ શાહસે ગફલત શઆર હું.
મગર એમાલે કારપે મય ઉસ્તવાર હું.

રૂહ—શાબાશ, ઐ મેરે રગોં કે પાક ખુન, અપના ઇરાદા ન લોડના, ઉસ મકતુલ બાપકે કાતીલકો ન છોડના. (મુખ્ફ્મસ)

જહાંગીર—ઇરાદા તોડુ તો જીનતકા બોસ્તાન ન મીલે,
જો ઐશ ચાહું તો ઐશ જાવેદાં ન મીલે.
જહાં મે મર કર બી રૂહ મેરી કરાર ન લે,
જો અપને દુશ્મનકા સર ઉતાર ન લે,
પીદરકે જીસ્મમે પ્હે જીસ્મે નાતવાન ન મીલે.

રૂહ—શાબાશ. જઝાક અલ્લાહ પાબન્દે મુકદદર એસે હોતે હૈં,
જો હએ શમશીર અસલી જનકે જોહર એસે હોતે હે.

જહાંગીર—એ સુલતાને આલીશાન (રૂહકા ગાએબ હોના).

મલ્કા—હાએ મૈ દેખ દેખકે કુઢતી હું, યહે તેરા કયા હાલ હે! કીસસે જવાબો સવાલ હે?

જહાંગીર—ચશમે બુલબુલસે મેરી આંખકા સામાં દેખો.

મલ્કા—કહાં હે વો સામાં મુજસે તો કર બયાં!

જહાંગીર—વો કાલીબે જાં જીસમે નાતવાં.

મલ્કા—આખીર કહાં!

જહાંગીર દેખો વો કોન જાતા હે!

મલ્કા—હાય રે તકદીરકા લીખા જહાંગીર! તુને મેરે દીલકે દો ટુકડે કર ડાલે.

જહાંગીર—હાં, ઉસમેસે એક નાપાક ટુકડા ફેંક દીજે, દુસરા ખુદાકે હવાલે કીજે.

મલ્કા—યહે તો દીવાના હુવા હય, ખુદા જાને જોશે જુનુંમે કયા બક રહા હય?

જહાંગીર—અમ્માજાન, આપ મુઝે દીવાના ન સમઝો, મૈ સીયના હું યહે તુમ્હારે પાપોંકી બદોલત મેરે બાપકો ઇસ મુજરસીમ જીસ્મ મે દો મરતબા આના પડા, ઔર, ગુજીસ્તારા સલવાત, આઇનદારા અહેનીયાત. અબ દરગાહે ઇલાહીમે તૌબાહ કીજે, ઔર આઇંદસે ઇસ બદકારકી બીબી કહેલાના છોડ દીજે, ઇસ કી જોજીયત કા રીશતા તોડ દીજે, જબ મૈ આપકો વફાદાર પાવુંગા, તો સચ્ચી વાલીદાકી તરફ અદબ બજા લાવુંગા, ઔર આપકે કદમોંપે સરઝુકાવુંગા.

બાબ દુસરા.

પરદા છટા. કબરીસ્તાન.

મહેરબાનુંકા આના.

મહેર—પીયું મીલનકી બતીયાં, સુન આઇ હુ મૈ રતીયાં,
ઘર છોડા, દર છોડા હય, આજ પ્રેમકી લાગી હય મોહે;
યહે દીલપર ગઈ હય કતીયાં——પીયું મીલનકી.
કારી લાગે, બારી લાગે, રેન દુશમન બની,
મન ઘબરાવે જીયા ઉકલાવે, ફાટે છતીયાં—પીયું.

જબાની.

એ સલમાન યહે કબરીસ્તાન વીરાન મગર મેરી તો દેખકે જાતી હૈ જાન, જહાં નજરોમે તારીકી બઢતી જાતી હૈ. બદન થરરાતા હૈ દીલકી વહશત બઢતી જાતી હૈ.

સલમાન—આપ ઇસકદર નઘબરાઇએ, જરા સબ્ર ફરમાઇએ મૈ જાતા હું ઔર આપકી ઉનકો ખબર સુનાતાહું,

મહેર-નહીં તું ન જા મૈ અકેલી રહે જાવુંગી તો ઔર જીયાદા ઘબરાવુંગી,

સલમાન—લીજીએ વો આયે હો ઇજાજત તો અબ બન્દા જાએ.

(સલમાનકા જાના, મનસુરકા આના)

મહેર—પીયારે જહાંગીર આજ યહે મેરી કેસી તકદીર ?

શએર

નબજે બીમાર જો એ રશ્કે મસીહા દેખી,
આજ કીયા જાતે હુવે આપને દુનીયા દેખી,

મગર યહે તે બતાવ ! ઇસ અંધેરી રાતમે મેરા બુલાના કયા જરૂરથા શાયદ ઇમતીહાન મંજુર થા કીયું આપ મુંહમે નહીં બોલતે જબાન કીયું નહીં ખોલતે ?

મનસુર—એ જહાંગીરકી ચાહનેવાલી, વોહ દીવાના તો કોસો દુર હએ.
યહે તેરા આશીકે સાદીક **મનસુર** હએ,

શમ્શેર.—ખુશા નશીબકે માશુક બે ખબરસે મીલે,
જબાં જબાંસે મીલે ઔર નજર નજરસે મીલે.

મહેર—ખીતાબ હમકો જો માશુકકા ઉધરસે મીલે,
જવાબ સાફ હરેક બાતકા ઇધરસે મીલે,

મનસુર—અજીબ હાલ ફીગરગુ હય કબ્બે મહેજનુંકા.
ગુમાંહય અપકે મજનું પે સબકે મજનું કા
ઇધર ઉધર લીયે ફીરતા હય દૌર ગરદુંકા.
આજાદી કાઅબે મે નાકુસ દહર મે ફુંકા,
કહાં કહાં તેરા આશીક તુજે પુકાર આયા,

મહેર—આપને સોંચી હય વોહ બાત હય ઇસ મકાંસે દુર,
ડરતે ગુસ્તાખ કો રખીયે મેરે દામનસે દુર.

મનસુર—યાદ રખના અબબી જો રહા મંય અરમાન સે દુર;
જાન ભી મેરી ન હોવેગી તેરી જાન સે દુર.

મહેર—કતલસે જો બર આયે મેરે કાતીલકી મુરાદ,
યહે ના મુમકીન હય કે પુરી હો તેરે દીલકી મુરાદ.

મનસુર—ઇંકાર મુજસે કરતી હય એ જાન કીસ લીયે!
મહેર —હય મુરદા દીલસે વસ્લકા અરમાન કીસ લીયે!
મનસુર—મુજસા તુમ્હારા આશીકે નાદાં કોઈ નહીં,
મહેર -મુજસાબી બેકરારો પરેશાં કોઇ નહીં,

મનસુર—જીસકા દીલ દુજદીદા નજરોસેં છીના ઉસે જલાના સતાના કોનસા હય કરીના?

મહેર—દેખ મનસુર જહાંગીર આતા હોગા,

મનસુર—કહીં જંગલોંકી ખાક ઉડાતા હોગા,

મહેર—હાએ કમબખ્ત સલમાનબી મુઝકો અકેલા છોડ ગયા, ઐ પીયારે જહાંગીર તું કીધર હૈ, કુચ્છ નમુરાદ આનેકીબી ખબર હૈ!

મનસુર—ચુપ! એ શરીર કૈસા જહાંગીર ઔર કહાંકા સુલમાન, હમારા હુકમ તુજકો યહાં લાયા, લે બતલા અબતેરી સમઝમે આયા

ગાના.

મહેર—દીલસે દુર કર યહે ધીઆન પુરા ન હોગા અરમાન.
મનસુર—હે જાનો મનતેરા, હૈ માલો ધનતેરા, સરતેરા તન તેરા એગુમાન
મહેર—દુર હો રીજીલે ઓ બદકાર, સુરત કાલીકર ચમાર,

મનસુર—ખબરદાર ! સીતમગાર ! લાગો જીગરવા, આજ સું-દરવા, જાન જીગરવા, તુ પીયારી હે નીયારી, મેવારી, બલહારી, કર પારી, દીલદારી, મેરીજાન.

મહેર—પાક દામનજો હો નાપાકસે હમતાબ ન હો.

નીચકે હાથમે ગૌહર કભી નાયાબ ન હો.

દુર હો રીજાલે બદકાર, સુરત કાલી કર ચમાર—પુરા

મનસુર— **મુસદદસ**

ઇમ્તીહાં હમ સે મરીજાને તજાઓં કે લિયે.

દીલ હુવા માઇલિ રહા તન હબાઓં કે લીયે.

વસ્લ તેરા હો ઉસ બદ નસીબોકે લીયે

ઔર જીન્હા મૈ તુજે છોડું રકીઓં કે લીયે.

આશીકે નાકામસે મીલનંમે ગર આર હએ

સાફ કહતા હું તેરી ગર્દન મેરી તલવાર હય.

ગાના.

મહેર—જા જા મુજી દેખી તેરી દીલેરીકીશાન, બાતેં નબના

હુમ્ચે સ્હોદે ઝુટે દુર હો બેઇમાન,

ચલ હટ નટખટ દુર હો—જાજા

મનસુર--માનો ઇતની બન્તી વારૂં તુઝપે મોરા પ્રાન,

મહેર—ઐ હેવાન.

મનસુર—પીયારી જાન.

મહેર--શુ હય શુ શૈતાન. **શએર.**

અગર તું ફેરદે ખંજર જપાકા મેરી ગર્દનપર;

રહેગાતા હશ્ર અહસાં કજાકા મેરી ગર્દનપર.

મનસુર—લે અબ હુશીયાર હો, મરનેપે તૈયાર હો,

શએર.

જહાંગીરકે મીલ્નેમે તેરી રહે નૌબત આઇ;

મૌતકે ભેસમે તેગ શએ ફુરકત આઇ.

મહેર—ઓ બે મુરવ્વત કયા મેરી જાન લેગા ?

મનસુર—રહે ખંજર ઇસકકા ઇમતીહાન લેગા.

મહેર—કુસુર ?

મનસુર—બે કુસુર.

મહેર—સબબ !

મનસુર—એ સબબ !

મહેર—ખતા !

મનસુર—બે ખતા.

મહેર—એ મગરૂર મનસુર એક નજર !

મનસુર—કયા એક નજર ?

મહેર—દેખલું ઉસકો કે જીસકા ઇશ્ક દામનગીર હય.

મનસુર—નામ તો બતા મુજકો વો કૌન પુર તકસીર હય ?

મહેર—જહાંગીર પીયારા માશુક દીલારા.

મનસુર—ચુપ એ સીતમ આરા. **શએર.**

મુજકો હય ઇસ નામસે નફરત ન તુ યેહ નામ લે;
ચાહતી હય અગર જીન્દગી અપની જુબાંકો થામલે.

રૂબાઇ.

મહેર—ઇસ નામ હીસે બચતા હય પૈમાને જીંદગી;
બે યાર કબ હએ યેહ બલા ખુશાહાને જીંદગી.
મુજકો નહી જહાનમે અરમાને જીન્દગી,
યેહ મૌત ચાક કરદે ગીરેબાને જીન્દગી.

મનસુર—લે અબ હુશીયાર હો મરનેપે તૈયાર હો.

મહેર—એ નાશાદ મુજી જલ્લાદ મૈ ફરીયાદ કરતી હું.
હલાલે મુશ્કીલાતકો મએ યાદ કરતી હું. **મુખમ્મસ.**
અએ ગરીબોંકી મદદકે લીએ આનેવાલે.
કીસ્તીએ નુહ કો તુફાં સે બચાનેવાલે.
જુલુમ કરતે હએ મેરે દીલકે સતાનેવાલે
તુ મદદગાર હો મેરે રહેમકે ખાનેવાલે.
મેરે મૌલા મેરી બીગડી કે બનાનેવાલે.

મનસુર—એ મક્કાર અબ મદદગાર હએ યેહ તલવાર કોઈ હમમે યેહ જીદદી રૂહ કુદરતકે તહેખાનેમે જાતી હએ અબ મદદકે લીએ કીસે બુલાતી હએ ? (જહાંગીરકા આના, પીસ્તોલસે મનસુરકો મારના મહેરકા બેહોશ હોજાના.)

જહાંગીર—ધડક રહા હએ કલેજા નાહક યેહ થરથરી જીસમે જારપે હએ;
નજરતો ખોલો, તમાશા દેખો, ફકે મનસુરકા દારપે હએ.

મહેર—મેરી જાન મુઝકો દે અપને દામનમે આમાન.

જહાંગીર—પ્યારી મ્હેર, દેખતો ખુદાકી મહેર નજીસકી લાશપર કેસી ઇબરત બરસ રહી હએ. નજીસ રૂહ મગફીરતકો તરસ રહી હએ.

મહેર—દીલ મેરા મેરે કાબુસે અએ જાં નીકલ ગયા.

જહાં—કયા ખૌફ હએ અબતો આપકા અરમાં નીકલ ગયા.

મહેર—જહાંગીર મુઝે મેરે બાપકે પાસ લે ચલો,

જહાંગીર—મહેર તો ઇસ વક્ત મેનેજો તુમ્હારે કાનીલકો માન, એક ફરજ થા જો મૈને અપને ગ દનસે ઉતારા કયા કહું મૈને તમ્હે સખત સદમ દીયા, ઔર એક વાજીબુલ કતલ શખ્સકે ધોકેમે તુમ્હારે વાલીદકા ખુન કીયા.

મહેર હાય! હાય!! (બેહોશ હો જાના.)

(ડરાપસીન.)

બાબ તીસરા.

પડદા પહેલા. જંગલ.

(નદીકે પુલપર મેહરકા આના)

ગાના.

મહેર—જીન્દગી કહેતે હેએ દુનિયાંસે ગુજર જાનેકો
જીતડપતા હએ ગલા કાટકે મરજાનેકો;
ઇસ મરજકા ન હુઆ હજરતે ઇસીસે ઇલાજ.
મઓત આ જાએ મસીહા તેરે દીવાનેકો,
યેહે ન સમઝાકે તુઝે ખુદ ભી હએ જલના આખીર.
શમઆ કયું તુને જલાયા કીસી પરવાનેકો;

જવાની—જુલ્ફકી ચાલ સબા ચલતી હએ. કયા પરેશાન હવા ચલતી હએ, મએ ઇસ ખાકડે ઢેરપે અપની હસરતોંકી તુરબત બનાતી હું અબ મએ દુનયાંસે જાતી હું મએ દીવાની તો નહી! ખુદા જાને મેરે ચાહનેવાલેને યેહે અલફાબ કયોં દીયા સીખલે હમસે કોઈ આકે જુનુકે અંદાજ, બરસો પાબંદ રહે પરન હીલીહી જંજીર; જવાનીમે અરમાન જીયાદા હોતે હએ. મએ જહાંગીરકે પાસ ચલી

ક્યું મુજે રોક લીયા ? અએ તુફાન ! મુજે ઉઠા લે જા, એ દરીયા ! મુઝે બહા લે જા. એ, આ, હો અચ્છા મૈ આઇ, નહીં, નહીં, વોહ નહીં, આસમાન હય વ્હે જમી હય, ઇસિ સબ્જેકે ફરશપરે મેરે ફુલોંકી સેજ બીછી હએ અબ મૈ સોતી હું (સોજાના) હએ વ્હે સામાને રાહત નીંદ આનેકે લીએ, અએ અજલ અબ તું આ મેરે સુલાનેકે લીએ. ફુલ ! ફુલ ! ! ફુલમેરે જહાંગીરકે લિએ ગુલદસ્તા બતાને વાલે ફુલ, નહી મેરે વાલીદકી તુરબતપે ચઢાનેવાલે ફુલ બસ અબ મએ નહીં માનતી, વ્હે ફુલોંકી ડાલી, કુદરતકે માલીને મુઝે દે ડાલી, ફુલ ? ફુલ ?? અબ મએ અપને જીસ્મકા લીબાસ બનાતી હું

ગાના.

દરદર દીલબર દેખતી દુખ દરિયાં ડુબી નારી;
દઇ દીલબર દીખે દીલ માંહી દીવાની;

જબાની—એલોફીર મુજે ટોંક દીયા ? મએ ચુપ હો જાવુંગી, કભી ન ગાંઉગી. હાં કમબખ્ત હવાકોંભીં મુઝસે દુશમની હએ જો મેરી ચારોં તરફ આવાજ ફૈલાતી હએ.

ગાના.

અપના સો સુપના ભયા અબ અપના નહી ભાઇ,
બસ જપના ઉસીકા નામ દીવાની મોરી દીલદારીરે,

જબાની—મહેરબાનો ક્યું બૈઠી હએ, ફુલોને પત્તોંકી આડમે મું‌હ છુપા લીઆ ગુચોંને મુંહબંદ કરલીઆ જાનવરોને ચુપ રહના પસંદ કરલિયા.

શએર.

રહેમ આયા ન કીસીકોભી મેરી હાલતપર,
બેકસી તુહીકર ઇસ ગમમે શરકત મેરી,

અચ્છા મૈં અઇ (મહેરકા પુલપર જાના) એ દરીયાકી મૌજ મુઝ કો બુલાતી હય ? મેરા દીલ લહેરાતા હએ.

શએર.

કએદે હસ્તીસે કર આજાદ અય નાદાની મુજે;
વ્હે તમના હએ કે લે આગોશમે પાની મુજે.

(દરીયામે કુદ પડના મહેરકા)

નાસીર—હાએ ! હાએ ! ! મએ વ્હે કયા દેખતા હું ? ઇસ દરીયાને મેરા બેડા ડુબોયા મહેરબાનોકો જાનસે ખોયા.

બાબ તીસરા.

પડદા દુસરા. મહેલ.

ગાના.

ફરશેખ—ખતમ કયા મુઝપર બલાએ આસ્માની હો ગઈ,
આબરૂ આશકોંકે બદકારીસે પાની હો ગઇ;
કુચ્છ ન સામાં આખરશકા કર સકા બખ્તે સીયાહ.
ગમસે જાને નાતવાં અફસોસ પાની હો ગઇ.
ફઐસે બદને કરદી બદનામ મુજકો ઔર જલીલ;
મેરી રીઆયા કો મુઝસે બદગુમાની હો ગઇ.

જવાની—હાએ અફસોસ ! કીસ તદબીરો જાંફીશાનીસે મીલા હય તખ્ત સુલતાની ઔર દીલબર લાસાની મગર નહીં મા. લુમ કે આઇન્દા કયા હો પરેશાની, વજીર હુમાયુકો તો મેને રસ્તે પર લગા દીયા થા, ઉસકે જરીએસે બહોત કામ નીકાલ રહા થા મગર અફસોસ ! વો બીચારા જહાંગીરકે હાતોંસે કતલ હોકર ગોરાયે આતશી મે સો ગયા જોકે સાથ મેરા મનશાભી રૌત હુવા, જહાંગીર કો મેને અપને એક ખરાજ ગુજાર બાદશાહકે પાસ ઇસ લીએ રવાના કીયા થા કે ઉસકા ખાતમા કીયા જાયે, મગર યે તદબીર ભી ગઇ બેકાર, વોહ તો બચ નીકલા ઔર હાથી હુવે સાથ કે શીકાર જબ તક કે મુખીલ ઐશ દુનીયાસે નાબુદન કીયા જાએ, તબ તક લુતફ બાદશાહી નહીં, મેને જહાંગીરકી માશુકા મહેરબાનોકે ભાઇ નાસીર કો યહાં બુલવાયા હય, ઔર ઉસકે લીએ નયા દામ બીછાયા હય.

નાસીર—કોરનીશ બજા લાતા હું ખુદાવંદે નીયામત કયા ઈરશાદ હોતા હય ?

ફરશેખ —કયા ઈરસાદ. જુલ્મ બેહદ, બરબાદ, નાશાદ, બેટા નાસીર, તુમારે બાપ હુમાયુ ઔર તુમ્હારી બહન મહેરબાનો કી મોત કા મુઝે અયસા ગમ હુવા હય કે મેરાદીલ જાનતા હય.

નાસીર—હાએ મેં અપની કૈફીયત કીસકો સુનાવું જહાંગીર ને મેરે વાલીદકો કતલ કીયા ઔર મેરી પીયારી બહેન મહેરબાનોકો હોશ વ હવાસમે મુબતીલાકર દીયા, વો બીચારી જોશે જુનુમેં ડુબકે મરગઈ.

फ़रेरोख—बेशक बेटा तुमारे बापकाभी कातील व्होी हय, और तुमारी बहेन महेरबानोने भी उसीके सदमे फीराकमे डुबकर जान दी.

नासीर—और गजबतो व्हे के वो दोदो खुन करके साफ बच जाता हय आह! आतीशे कीने से मेरा सीना जला जाता हय अफ़सोस! कैसी लाचारी हय पासे नमक और वफ़ादारी आदमीको बुजदील बना देती हय अफ्सोस मेने उस खानदानका नमक नखाया होता तो बदला लेने बगैर कभी चेन नही आता, हा हजुर के दौरे हुकुमतमे ऐसा जुल्म हो जाओ, और आप उसको तदारुक न फरमाये, फीर हम कीससे वफ़ादारीका दाद पाये.

फ़रेरोख बेटा नासीर मओ कया करुं, लाचार हुं, जहांगीरके तर्जे रवीशसे मओ खुद बेजार हुं. उसको सजा देनेपर आमादओ कार हुं मगर उस्के बे अन्तीयांतीके कांटे रैयतके नजरोमे फुल हओ रीयाथा उसपर ओसी मफ्तुं हओ के उस्का हर ओब हुनरसे अफ्जुं हओ और दुसरा सबब व्हे हओ के जहांगीरकी वालीदा याने मलका जो मेरी जींदगानीके साथ वाबसता हओ. वो अपने बेटेपर दीलोजानसे फ़ीदा हओ, अब तुमही बताव के इस ओकेपे जाहीरा सजा कयुंकर दे सकता हुं.

नासीर - हुजुर व्हे सबतो सच हओ, लेकीन मओ अपने दीलको कयुं कर सब्र दे सकता हु. कया शेरीफ़ वालीद और प्यारी बहेन का एवज लेनेसे चुकुंगा! जमीनके कुलाबे मीलादुंगा, या खुद गुजर जावुंगा, मगर उस्का खुन जमीन पे बहावुंगा.

फ़रेरोख—अगर तुम अपने वालीदका बदला लेनेपर आमादा होगे, तो मै तुमको कुछ रोक थाम नहीं करुंगा, व्हे ख्याल दीलमो न लाना बल्के हरतरह तुम्हारा साथ दुंगा, और जहां तक मुमकीन होगा, तुमारी इमदाद करुंगा, मगर देखो तुम अपने इरादेपर साबीत रहेना, कहीं ऐसा न होके चढते दरीयाकी तरह व्हे जोश फरामोश हो जाओ, और खलकत मुफ्तमे मुजे बदनाम बनाओ

नासीर—आहा मेरी रगोंमे खुन जम जाये, सांस चलते चलते थम जाओ, या आजाम का फ़रीशता मुजे जहेन्नुममे झोंकदे मगर मै अपने इरादेसे कभी बाज न आउंगा.

फ़रेरोख—बेशक! तुम हीम्मतमे मरदानगी मे पुरे हो, भला इस बातपे कसम खाते हो!

नासीर—मै इस शमशीरकी कसम खाता हुं के जबतक इसको जहांगीरका खुन न चटाउंगा कभी बाज न आउंगा,

फ़. शेख—अच्छा सुनो आज शाही खानदानके हुजुर जो एक नाटकका तमाशा होगा, जहां जहांगीरभी बैठा होगा, तुम अपनी तलवारको **जहर** कातील पीलाकर वहां लाना और कोइ छेड नीकालकर उसपर तलवार चलाना, बस एकही तुला हुवा हाथ लगाना आगे हमारा जीम्मा है.

नासीर - अच्छा तो अब बन्दा रुखसत होता है. और सब तैयारी करकर मौकेपर हाजीरे खीदमत होता है. (जाना).

फ़रशेख—बस । अब मेरा मतलब बर आया, अगर यहे मारा गया तो मेरा पाप गया, अगर वोह मारा गया तो पौबारा, अगर दोनो मारे गये तो औरभी अच्छा हुवा, मे खुद तो अलग रहुंगा, बाला बाला अपना मतलब नीकालुंगा आप अलग रहे, और बलासेभी छुटे. मसल हे के सांपभी मरे और लाठी भी न टुटे.

फ़रामर्ज—फरीयाद, फरीयाद । बेदाद, बेदाद !! जुल्म जुल्म !!!

फ़रशेख—हाये । कौन फरीयाद फरीयादा? जीसने दर्दनाक आवाजसे सदादा.

चोबदार—आफताबे इकबाल ताबां रहे अमीरो वजीर **फ़रामर्ज.** मशीर दरे दौलतपे आया है, शोर मचाया है.

फ़करोख—खीदमतमे हाजर करो, रुबाइ.

इलाही कीन आसेबोने मुजे घेरा है
सलतनत पाकर राहतो आरामने मुं मोडा है.
दोजखका अख्तीयार न कसरे बहेशतका,
दुनीयामे मोल रहा है एवजकारे जीस्तका.

फ़रामुर्ज—अफसोस खुन । खुन ।! अब शाहेवाला शान खुन !!!

फ़रेोख—फरामुर्ज क्युं ईस कदर प्रेशान है, कैसा खुन? जो इस कदर हैरान है.

फ़रामुर्ज—हुजुर **जहांगीर**ने मेरे बेटे **मनसुर**को मारा, वो हुस्न का सीतारा दुनीयांसे सीधारा.

फ़रोख—इलाही ये कया मै आजसुनता हुं, एक कतल बेगुनाह के फीक्र मे मुबतीला हुवा के दुसरे **खुने नाहक** से असीरे बला हुवा. कीयुं कर तुमारा फरजन्द **जहांगीर**के हाथसे मारा गया कीसतरह जीन्नत को बीचारा गया?

ફરામુર્જ—અફસોસ કીસ જબાંસે કહું મૈ વ્હે માજરા. દુન્યાં મે જીન્દગીકા સહારા નહી રહા. હાલતે જુનુમે જહાંગીરને ઉસ નૌજવાન કી જાનલી.

ફરોખ—ઔર સબ્ર કરો મએ ઇસ ઇન્તેકામસે હરગીજ ન ડરૂંગા તુમારા હરમે દીલ ખુવાહ ઇનસાફ કરૂંગા.

ફરામુર્જ—અફસોસ ? હુજુર મૈ લુટ ગયા મેરી તમામ ઉમ્રકી કમાઇ કજાને મેરે હાથસે ગવાઇ, દુહાઇ હૈ દુહાઈ ! !

ફરોખ—અબ વ્હે આહોજારી બેકાર હય અગર તુમ્હેં **ખુને નાહક**કા બદલા લેના દરકાર હોતો જો મૈ કહું વોહ બાત પસંદ કરો મેરી રાયેપે કારે બન્દ રહો.

ફરામુર્જ—ઔર ફરમાયે હુજુર બગયર સબ્ર કે ચારા નહીં.

ફરોખ—આજ એક તમાશા હોનેવાલા હય જહાં સબકા મજમા હોગા તુમ બા શરીકે મ્હેફીલ હોના ઔર એક જામે **શરાબ જહર** આમેજ તૈયાર રહે, વકતકા ઇન્તેજાર રહે જીસ વકત **શરાબ**કા દૌર શુરૂ હોતો વ્હે કારરવાઇ ફીલ ફૌર હૈ કે અસનાયે દૌર મે સાગરે સમ આલુદા **જહાંગીર**કો દેના ઇસ સુરતસે અપને નાજ પરવરદા ફરજન્દકી મૌતકા ઐવજ લેના. **રૂખસ્ત** તુમ જાવ, વકતકા ઇનતેજાર કરો. (ચલા જાતા હય)

ફરામ—બહોત ખુબ **ગાના**

જાએ સારી બેકરારી દીલકી **ખુદાયા**
દુર ગમ દુર ગમ હુએ હમ પર ગમ હરદમરે
મારાં જાએ જો વોહ **જહાંગીર** ના સજા
જાએ જાએ જાએ સબ ગમ અપના
બરમલા ફીરમજા મએ ઉડાઉં સદા
મેરે દીલકા મંશા જાનો સબીપર અયાં

બાબ તીસરા.

પરદા તીસરા. **રાસ્તા.**

તમાશેવાલા—હુજુર આદાબ અર્જ હએ.

જહાંગીર—આહા તુમ આ ગએ ? દેખો જીસતરહ બતાદીયા ઉસી તરહ તમાશે કો અદા કરના.

તમાશેવાલા—હુજુર ખુદાને ચાહાંતો વહી હાલત કર દીખાવુંગા.

જહાંગીર—મગર એક બાતકા ઔર ખીયાલ રહે કે નકીબોંકી બુલન્દ આવાજકી નકલ ન ઉતારના, તમાશા કરનેમે ઇંતના મુબાલગા નહો જો અન્દાજસે ગુજર જાયે, કોઇ ગેર ફીકરા જબાનસે નીકલ જાએ

તમાશા—હુજુર આજકલ આમ તબીઅત ગેર મજાકકો પસંદ કરતી હય આજકલ કુચ્છ એસાહી દસ્તુર હે ઇસલીયે કામ કરને વાલાભી મજબુર હય.

જહાંગીર—નહીં દુન્યાંમે એસે લોગભી હેં. જો ઉમદા ખયાલાતકે કદરદાન હંય તારીફે સુખુન તો વ્હે હય કે કોઇ ગેર ફીકરા જુબાનસે ન નીકાલા જાએ. મૈ બહોત નફરતસે દેખના હું કે કેઇ ગુલખુલા આદમી આસ્માન ઔર જમીન સરપર ઉઠા લેતા હે. (તમાશેવાલે વ જહાગીરકા જાના અખ્તરકા આના.)

અખતર યા અલાહ! આજ શાહેજાદે જહાંગીરને મુઝે કયોં યાદ ફરમાયા હે કયા કીસી દુશમનને સતાયા યા કોઇ મુશ્કીલ કામ પેશ આયા હે ઔર જાના જુરૂર ન જાનેમે કુસુર હે.

(ગાના.)

જાવું જાવું દીલમેં ઉપસર વારદું,
કુરબાન હરઆન મએ રહુ ઉસપર.
યારો ખુદા હએ શાહીદ મેરા—ગીરેગા પસીના જીસજા ઉસકા
ખુન મય અપના બહાઉ—તેગ અયસી મંયે ચલાઉં
સર લાખોં કે ઉડાઉ—નામ દુશમન કો મીટાઉં.

બાબ તીસરા.

પરદા ચોથા. ડબલ ઇસ્ટેજ.

જહાંગીર—આહા અખતર મીરજા તુમ આ ગયે, આવ બાઈ ખુબ આખરી વક્ત સુરત દીખાઇ. શએર.

ગનીમત જાનયે મીલ બેઠનેકો.
જુદાઇકી ઘડી સરપે ખડી હય.

અખ્તર—આપતો ઐસે માયુસીકે કલામ જબાનસે નીકાલતે

હૈ કે મેરા કલેજા હીલ જાતા હૈ. સબ અરમાન ખાકમે મીલ જાતા હૈ ખુદા મદદગાર હે ફીર કયું ઇન્તેશાર હે ?

જહાંગીર—વાકઇ ઇસ દુનીયાંકી ભરી મ્હેફીલ મે મૈ તુમકો એક અપના ખેર ખ્વાહ પાતા હું, સચ્ચા દોસ્ત જાનતા હું.

અખ્તર—મૈ શરમીન્દા હોતા હું કે આપ મુઝે દોસ્તકે લફજ સે યાદ કરતે હૈ મુજમે તો હુજુરકી ગુલામીકી ભી લીયાકત નહીં હય.

જહાંગીર—અખ્તર ઇસ વકત બાદશાહકે સામને જો તમાશા હોનેવાલા હૈ વો મેરે મરહુમ બાપકી વફાતસે મીલા હૈ. અબ તુમ સે મેરી યેહી ઇલ્તીજા હૈ કે જીસ વક્ત વોહ મૌકા આયે તો તુમ બચશમ ગૌર મેરે ચચાકો દેખના અગર વોહ ખુને નાહકકો સમઝ મે ન લાયેતો સમજ લેના કે વોહ રૂહ ખબીસુ વ નજસ હય. ઔર અખ્તર તુ મેરી ઔર એક અર્જ સુનેગા, મેરી દીલી તમન્નાપુરી કરેગા ?

અખ્તર - બજાનો હાલ કહો કયા તમન્ના હૈ.

જહાંગીર—તુમ અપને શમ્શીરે જવામરદીકી કસમ ખાવ.

અખ્તર—મએ અપને શામશીર જવાંમરદીકી કસમ ખાતા હું કે તુમારી તમન્ના પુરી કરનેમે જાનતક દરેગ ન કરૂંગા.

જહાંગીર—ઔર સુન, અખ્તર આજ મુજે એસા માલુમ હોતા હૈ કે મેરે સરપે કજા ઘુમ રહી હય, અગર મૈ કજાસે ગુજર જાવું તો તુમજીન્દા રહેના ઔર મુજપે શક કરનેવાલેકી તસલ્લી કરના કે મૈ બેગુનાહ હું વર્ના મૈ મતુને ખલક રહે જાવુંગા.

અખ્તર—ઔર લાચારી બજા લાવુંગા શરતે વફાદ.રી, હજુર બાદશાહ સલામત આતે હૈ.

જહાંગીર—અચ્છા અબ તુમ જાવ.

(સબ આતે હૈ)

ફરૌખ—કયું બેટા જહાંગીર તમાશેવાલે આ ગયે ?

જહાંગીર—જીહાં હુજુર, વોતો બડી દેરસે મૌજુદ હે;

મલકા—બેટા જહાંગીર તુમ હમારે પાસ બૈઠે.

જહાંગીર—નહીં અમ્માંજાન મૈં અચ્છી તરફ સે બૈઠા હું.

તમાશા શુરૂ.

ગાના

નકલીમલકા—મુનતેજીર આખોંમેં હરવકત હે જલ્વા તેરા
આખેં દીખ લાતી હૈં હરરોજ તમાશા તેરા.

જો મેરે પાસ હૈ કરતી હું તસદ્દુક તુઝપર
દીલ તેરા જાન તેરી ઔર કલેજા તેરા.
મીસલે પરવાનએ જાંસોજ હુ મય આલમ મયે,
હૈ અગર શમા સીરત આરીજે ઝેબા તેરા.

નકલી બાદશાહ—બસ બસ ઇસ વકત અજબ ઇનતેશાર હૈ, દીલ બેકરા રહે.

(શઅેર.)

ખોલતા હું લાખ આંખે પર ચલી આતી હૈ નીન્દ;
ખુફતા બખ્તી કા તમ્મશા આજ દીખલાતી હય નીન્દ.

મલકા—અે સુલતાને આલીશાન જી કૈસા હૈ? જો ઇન્તેશાર એસા હૈ.

ન. બા—પીયારી એક નજુમીકી પેશન ગોઇ ઇસ વકત દીલકો સતાતી હૈ ગુજરી હુઇ બાત યાદ આતી હૈ

ન. મલકા—કયા કીસી નજુમીને ખતરનાક હુકમ લગાય હૈ જીસકા ખ્યાલ ઇસ વકત આયા હૈ?

ન. બા.—અય આરામજાન યેહે દીન મેરી ઉમ્રકા આખરી દીન હૈ

ન. મલકા—ખાક મેરી જીન્દગી પર કે આપકે બાદ મે રંડાપે કા દુઃખ સહું સોગવાર બનનેકો જીન્દા રહું,

શઅેર.

ફીરશતા મૌતકા હસરત નીકાલે આપસે પહેલે;
ખુદાયા ઇસ બદ કીસમતકો ઉઠાલે આપસે પહેલે.

મુખમ્મસ

ન. બાદ—દીલકો ખુશ કરનેકો હોતી હૈ આદત સબકો.
યાદ રહેતી નહી અન્જામ કી હાલત સબકો,
યું તો મુંહદેખેકી હોતી હૈ મ્હોબ્બત સબકો.
જબ મૈ જાનું કે મેરે બાદ મેરા ધીયાન રહે.

ન. મલકા—અેા મેરે આકા મેરે માલીક અબ આપ આરામ ફરમાઇએ, નીન્દ આયેગી તો યેહે પરેશાની દુર હો જાએગી, મૈ પાંવ દબાવુંગી, ઔર નીન્દ આનેકે લીએ કોઇ ચીજભી ગાતી જાવુંગી.

બાદ—ઔર મૈ સોતા હું મગર. રૂબાઈ.

પડતી નહી દીલસે કીસી તૌર આજકલ,
નજરોંમે મેરે ફીર રહી હે સુરતે અજલ.
બસ કુંચકી ઘડી આઈ હે આજ હાએ.
કે બેટેસે ઔર તુમસે જુદાઈ હે આજ હાએ.

મલકા—નહીં, નહીં, આપ આરામ કરે મૈ આપકે દીલ બહેલાને કોઇ ચીજબી ગાતી જાવુંગી. ગાના.

મગ ચલત મોરા મનહર લીનો,
ઐરી પીયારી મૈ કયારી કરૂં.
સાંવરીયાંને મારી પલક ઝલક નક દીખાકે,
નીન્દ ન આવે ઉન બીન સજની.
નીસદીન ઘડી ઘડી પલપલ છીનછીન.
કલન પડતા બાંકી ચીતવન બીન.

કુવર રાજ કયસો ટોન વા કીનો સુરત દીખાકે—મગ ચલત.

જહાંગીર—કયુ અમાજાન તમાશા કૈસા હુએ ?

મલકા—મૈ તો સમઝતી હું કે મલકા ઇજહારે હાલમે મુબાલગા કર રહી હુએ.

જહાંગીર—મગર દેખીએગા વોહ અપને અહેદપર કયમ ન રહેગી. (શાહકા સો જાના)

મલકા— મુસદદસ.

વાહ ! ઇસ ખુવાબને તો મુઝે હુશીયાર કર દીયા.
મેરે ખુફતએ બખ્તકો બેદાર કર દીયા.
ફીક દુનીયાકી નહી હશ્રકા કુછ ખૌફ નહીં.
ઇશ્કને કરદીયા અબ જુલ્મપર માઇલ મુજકો,
મુજનેરીબ કીયુ કીયે દેતા હે મેરા દીલ મુજકો.
હો ગઇ આજ યહે ઉમીદ ભી હાસીલ મુજકો.

અબ ઉસયાર વફાદારકો બલાતી હું. ઔર ઇસ ખુફતા બખ્તકો ઉસકે હાતસે કત્લ કરવાતી હું.

ફરોખ—તુમને યહે તમાશા દેખા હે બેટા જહાંગીર ઇસમેં કોઇ ખતરેકી બાતતો નહીં હે ?

જહાંગીર—જીનકી ખતરા કેસા વ્હે તો તમાશો હૈ.

ફ્રેરોખ—ઇસ તમાશેકા નામ ક્યા હે?

જહાંગીર-ઇસકા નામ ખુને નાહક હે, થોડે દેરમે દેખીએગા કેસા જુલ્મ હોતા હૈ. હમ ઔર આપ જીસકે દીલમે પાપ નહી, જરા નહી સહેમેગા હાં જીસકે દીલમે કુચ્છ કપટ ઔર પાપ હે ઉસકા ખાત્માં આપસે આપ હૈ.

(નકલી ઔરતે કા આના).

ન. મલકા—અય સેરે પ્યારે દીલબર ચલ દેરી ન કર ઇસસે બડ'હ કર ઔર બહેતર મૌકા ન આયગા.

શએર.

એકવાર મે દુશ્મનકા કામ હોતા હય,
ગમે ફીરાકકા કીસ્સા તમામ હોતા હય.

જહાંગીર અમ્માજાન વ્હે ઇસિકા દેવર હય દેવર;

દેવર - માઆજ અલ્લાહ! ઇન્તેકામકા ફરીસ્તા મેરા હાથ રોકતા હય ખુ!નાહકકા બીર દામનગીર હય હોંસને કયદે સખ્તમે અસીર હયે એક કદમ આગે બડહાતા હું તો ખુનકા દરીયા મૌજે જન પાતા હું.

ન. મલકા—અયદીલેર બાદશાહ કયું ખોફ વ હીરાસને ઘેરા હય થોડી દેરમે વ્હે તખ્તો તાજ તેરા હયે વ્હે.

હથીયાર કુછ કમરકી જીનત નહી બલકે ઇસસે કુચ્છ કામ બી લેના ચાહીયે.

દેવર—નહી નહી તુપ હય માલો દૌલત પર જાુઢ હય ઓ બે રહમ ઔરત હકીકીભાઇ ઔર ઉસસે અયસી બુરાઇ? બસ! બસ!! અય હીર્સે સલ્તનત બસ.

ન. મલકા—બુજ દીલોંસે હય નામર્દકી હીમ્મત અચ્છી.
અયસે મર્દાંસે હય કમ દરજે ઔરત અચ્છી.

અરે નાદાન યેહી તદબીર હય આસાન મુશ્કીલકી.
ઇસ્સે તુમ્હારી બર આયગી હરએક આરજુ દીલકી.

હેવર—મેં હુ કાયલ દીલબર તેરી દાનાઇકા.
ખુને ભાઇ કોઇ કીસ તરહ કરે ભાઇકા
હાં મગર કામ હય યેહે. મોકએ તનહાઇકા.
અરે હયર! હયર. મય લાચાર હું કરનેકો તેયાર હું.

શએર.

કરૂં કતલ મયં મકસદ દીલ યેહી હય.
મગર મેરા ભાઇ હય મુશકીલ યેહી હય,

ન. મલકા -બાદશાહોંમે યેહી ચાલ હય અય સોદાઇ;
મારકર ભાઇકો ભાઇને હુકુમત પાઇ.

હેવર—અય દીલ કયું ડરતા હય! અરે કત્લ કયસા! યેહતો બાદશાહોંકા ઇન્તેજામ હય યેહે વો કામ હય જીસકે બાદ ઉમર ભરકે લીયે અયશો આરામ હય. (કાનમે જહર ડાલના)

જહાંગીર—ગજબ ખુદાકા સલતન્તકે લિયે જહર દેતા હય “ કમબખ્ત. ”

ન. મલકા—હાએ હાએ કોઇ આવો આવો દોડો દોડો મેરે ખાવિંદકો સાંપને ડસા, મેરા પ્યારા દુન્યાસે ચલ બસા.

ફરરોખ—હાએ, હાએ, મેરા દીમાગ ચકરાતા હએ નાટકકે પડદેમેં જહાગીરકી જાલસાજી હએ, સબ ઇસીકી દગાબાજી હએ બસ તમાશા બંદ.

જહાંગીર—વો મારા ચુટીયલ શિકાર.

નાસીર—બેશક યેહે જો કુચ્છ કરે વો થોડા હએ, જહાં યેહે જાતા હૈ વહાં ફીસાદો ફીતના મચાતા હએ યેહે શેતએ મરદાનગી નહીં કહેલાતી હએ અગર યેહે શમશીરકા જોહ દેખ પાએ તો સારી લાફઝની ભુલજાએ. અગર કુચ્છ જરૂરત હોતો આવ હાથ અજનાવ.

જહાંગીર - લાવ મેરી પટા ખેલનેકી તલવાર લાવ.

નાસીર—હાએ મુજે જખ્મેકારી લગા.

મલ્કા—અરે દોડો દોડો કોઇ મેરે પ્યારે બેટેકુ શીએ શર-બત લાવ.

ફરામુર્જ—લીજીયે હુજુર વ્હે પાની બહેતર હય મઅે અર્ગ-વાની જીન્દગીકી નીશાંની.

મલકા—લો બેટા ઇસે પી જાઓ.

જહાંગીર—દુર હટાવ શરાબકો આગ લગાવ. તુમ્હારી કાલી સુરત મુજે ન દીખાઓ.

મલકા—હાયરે જહાંગીરકી વ્હે હાલત દેખકર મેરા કલેજા કાંપતા હય, મુઝે ગશ આતા હય.

ફરરૂખ—અરે જાવ જાવ પંખા લાઓ શરાબ લાઓ જ-લદ જાઓ.

મલકા—નહીં, નહીં, પાની ઓર શરાબકી કુછ હાજીત નહીં ઇસ વકત મેય ખુદ ખ્યાલે આબરૂ મે ગર્ક હો રહી હુ ખીજાલત સે પાની પાની હો રહી હું બસ ઇસિ વક્ત વ્હે જામે મઅે મુફીદ હય.

ફરરૂખ—અરે વ્હે જામ ફેંકદો ન પીના. હાય! હાય! પી ગઇ ખુદાયા વ્હે કયા ગજબ હો રહા હય! જો દામ મંયને ગયર કે લિયે બીછાયા થા ઉસમે ખુદ ફંસ ગયા.

મલકા—હાય! હાય!! જહર? ખુદાકા કહર. હાય! અબ મુઝે માલુમ હુઆ કે વ્હે જામ કીસકેં લિયે થા, અચ્છા હુઆ બેટા જહાંગીર કે તેરે એવજ મંયને પી લીયા. ઔર તુઝકો ખુદાને બચાયા.

નાસીર—નહી, નહીં, અબ જહાંગીર જીન્દા ના બચેગા. જહાંગીર તુમ જીસ શમશીર સે જખમી હુએ હો વોહ જહર કાતીલમે બુઝી હુઇ થી વ્હે સબ દગાબાજી બી તુમ્હારે ચચા ફરરૂખ કી કારસાજી થી.

ફરરૂખ—આહ! ગજબ હુઆ. સબ રાજે સરબસ્તા ખુલ ગયા અબ મેરા ઇસ જગહ ઠેરના નામુનાસીબ હય.

(જાના ચાહતા હય.

જહાંગીર—ઓ જાલીમ કમ્બખત ! તુ મેરે હાથસે બચકર કહાં જાના ચાહતા હય.

જહાંગીર કા ફરરૂખ કે પીસ્તોલ મારના, ફરરૂખ કા ગીરના, તમાશેકા ઇખતીતામ પાના, પરદે કા ગીરાયા જાના.

(ડરાપસીન.)

તમામ શુદ.

મહેરબાન સાહેબ.

સર્વ જાતના ફોટુ પીકચર્સ, મક્કા, મદીના, કરબલા, બુગદાદ વ દેહલી, આગરા ના મસજીદ, વગેરા વગેરા અમારે તયાંથી સસ્તે ભાવે મલશે. એક બાર મંગાવીને ખાતરી કરશો.

શા: એચ. એસ. હરી. એન્ડ કો૦

૩૯૮ ફાકલેન્ડ રોડ.

મુંબઇ—૪

જાહેર ખબર.

વાંચવાની તસ્દી લેશો તો થોડું નવું થોડું જ નજરે પડશે.

(હિંદુ જબાન ગુજરાતી હરફોમાં છપાએલી ચોપડીનું

સયરે હવસ—મુન્શી "આગામહહસાહ હશ્ર" કાસમીરીના કલમથી લખાયેલો નાટક ગાયન તથા જબાની સાથે કીંમત ૮ આના૦

બુલબુલબ્યા—મુંબઇનો મશહુર નાટક મુન્શી "મહેદીહસનની કલમથી લખાયેલો ગાયન તથા જબાની સાથે કીમત ૭ આના ૦—૭—૦

અસિરે હિર્સ—આ જાણીતા ખેલ માટે વધુ તારીફ કાંઇ જરૂર જેવું નથી. કીમત ૭ આના. ૦—૬—૦

જહરી સાંપ—આ મશહુર ખેલ મુન્સીનારાયણપ્રસાદ બેથતાબ ના કલમથી લખેલા ગાયન જુબાની સાથે છપાવી બાહર પાડીછે. કીંમત આઠ આના.

ખુને નાહક નાટક—ગાયન તથા જબાની સાથે ચોપડી ગુજરાતી હરફોમાં છપાવલી બાહર પડી ચુકી છે. કીમત ૮ આના

"જંગનામા" હજરતઅલી—જે આજ સુધી ગુજરાતીમાં કોઇએ નથી છપાવ્યો તે માટે વધું તારીફ કરવા કરતાં વાંચવાથીજ ખાત્રી થશે કીંમત હાલ ફક્ત રૂ. ૦—૨—૦

આશકોકી જાન—(ઉર્ફે માશુકોકી પહેચાન) આ ચોપડી પોતાનાં નામ પરથી સમજાવે છે કીંમત ફક્ત રૂ. ૦—૨—૦ બે આના.

નૌબહારે મઝાના—આ ચોપડીમાં તરેહવાર નાટકનાં ગાયનો, ઠુમરીઓ ગજલો, કવ્વાલી, હોલી, ભજન વગેરે વગેરે છે કીંમત રૂ. ૦—૩—૦

જલવએ ખવાજા—આ ચોપડીમાં ખવાજા સાહેબ નીશાનમાં નઆતીયા કસીદે કવ્વાલી વગેરે છે કીમત ૧ આના.

નોટ—બાહર ગામના ગ્રાહકોને માલ વી પી થી મોકલીશું. નોટપેડ પત્ર લેવામાં આવશે નહી. આ સીવાએ બીજી સર્વ જાતની ચોપડીઓ અમારે ત્યાંથી વેચાતી મલશે. **મલવાનું ઠીકાણું.**

શા. એચ. એસ. હરી એન્ડ કો. બુકસેલર્સ.

ખેતવાડી, બામ્બ થીએટર.

પોસ્ટ નં. ૪—મુંબઇ.